VredesMagazine

Jaargang 11 nummer 4 — 4e kwartaal 2018 — Prijs euro 2,50

Hoop voor West-Papoea

SOLIDARITEIT MET DE RIF

Dossier:

VREDESBEWEGING

EN NAVO

De kanonnen van november?

COMMENTAAR

Professor Walter Russell Mead, een leidende pro-Atlantische academicus in de VS, stelde onlangs in de *Wall Street Journal* dat de terugtrekking uit de nucleaire overeenkomst met Iran een onmiskenbaar keerpunt vormt in de buitenlandse politiek van de regering Trump. Het is een signaal dat deze regering de macht van de VS in de wereld wil uitbreiden in plaats van zich aan te passen aan het verval ervan.

Mead stelt dat dit een duidelijk verschil is met de strategie van president Obama. Voor Obama was de periode van Amerikaanse hegemonie in het Midden-Oosten ten einde: de beste weg was een compromis met Iran, dat de kernbelangen van de VS veilig zou stellen en de Amerikaanse terugtocht zou dekken (ten gunste van belangrijkere prioriteiten in Azië).

Nu blijkt dat president Trump hierover anders denkt. Zijn aanhang wil geen lange oorlogen, maar is ook niet bereid het verval van de VS stoïcijns te accepteren. Militaire druk in combinatie met nieuwe rondes van sancties moeten het regime ondermijnen en laten buigen voor de Amerikaanse eisen. Wanneer Iran als antwoord hierop zelf de nucleaire overeenkomst verlaat en zijn militair relevante programma's hervat, zullen Israëlisch-Amerikaanse luchtaanvallen dat een halt toeroepen en Iran een vernederende nederlaag toebrengen, aldus Mead.

Inmiddels heeft Trump zich omringd met adviseurs die het regiem van Iran haten. De man die geacht wordt tegenspel te bieden, minister van defensie generaal 'Mad Dog' Matthis, heeft zelf in zijn tijd als commandant tijdens de bezetting van Irak nog een appeltje te schillen met Iran. Wat nu dreigt is dat de president en zijn Republikeinse entourage, die het op vele punten onderling niet eens zijn, zich op dit ene thema kunnen verenigen: Iran moet worden aangepakt, zo nodig militair.

Maar hoe kunnen we vaststellen of er een oorlogsscenario dichterbij komt? Een kampanje met grote aantallen grondtroepen zoals in het geval van Irak wordt onwaarschijnlijk geacht. Het zal gaan om aanvallen met luchtmacht en maritieme middelen. In het Amerikaanse financiële magazine *Forbes* heeft Mark Cancian van het Center for Strategic and International Studies vijf criteria aangegeven om in de gaten te houden:

1. Toenemende activiteit op de Amerikaanse vliegbases in Qatar en op Diego Garcia in de Indische Oceaan. Deze bases die in de Golfoorlog van 1991 en de Irakoorlog van 2003 een belangrijke rol speelden zullen cruciaal zijn in een luchtoorlog.

2. Intensieve veiligheidsmaatregelen op de VS-bases in het Midden-Oosten tegen mogelijke aanvallen van Iraanse commando's en ongeregelde troepen met speciale aandacht voor de bases in Koeweit, Bahrein en Qatar die aan de Perzische Golf liggen.

3. Iraanse klachten over verkenningsvluchten van de VS boven hun grondgebied.

4. Evacuatie van Amerikaanse burgers en gezinsleden van militairen, vooral uit Bahrein, dat dichtbij Iran ligt.

5. Vlootbewegingen van de VS in de Perzische Golf en de Indische Oceaan (vooral eskaders rond vliegdekschepen, commandoschepen en grote landingsschepen van de mariniers).

Riskant wordt het als zulke indicatoren optreden in combinatie met een al dan niet uitgelokt incident, een provocatie of verrassingsaanval. Denk aan het geval in 2016 toen rivierboten van de VS-marine door een navigatiefout in Iraanse wateren terecht kwamen en werden aangehouden door de Revolutionaire Garde. Hoe zou zoiets onder Trump aflopen?

Tijdens een eerdere crisis rond Iran, toen George W. Bush nog president was, schreef Karel Koster in *VD AMOK* het artikel 'De Kanonnen van Augustus'. Dit was een toespeling op de titel van het beroemde boek van Barbara Tuchman, dat gaat over de aanloop naar en beginfase van de Eerste Wereldoorlog. Tuchman laat zien hoe een combinatie van militaire planningsfouten, misrekeningen en onbegrip voor elkaars positie kan leiden tot een snelle escalatie naar een grote oorlog. Beleven wij nu ook zo'n moment? Washington kondigt al sancties aan voor begin november tegen Iraanse schepen en haven-activiteiten. Kan dat leiden tot een militaire confrontatie en de kanonnen van november?

Kees Kalkman

Karel Koster, De kanonnen van augustus. VD AMOK 2005 nr. 1. http://www.vdamok.nl/ Teksten/ Tijdschrift/2005-1.html

Op het internet is een archief met publicaties van Karel Koster (1951-2015) te vinden: https://karelkoster.org/

COLOFON

VREDESMAGAZINE 30 augustus 2018 Uitgave van de vereniging VredesMedia waarin samenwerken: Haags Vredesplatform (HVP), Humanistisch Vredesberaad (HVB), Vredesbeweging Pais, Samenwerkingsverband Stop de Wapenwedloop, Antimilitaristies Onderzoekskollektief VD AMOK, Women's International League for Peace and Freedom (WILPF) afdeling Nederland. **REDACTIE:** Jan Bervoets, Hans Feddema, Benno Houweling, Kees Kalkman, Anke Polak, Martijn de Rooi, Barbara Smedema, Jan Schaake, Guido Schokker, Egbert Wever. **AAN DIT NUMMER WERKTEN NAAST DE AUTEURS MEE:** David Jan Donner, Chris Geerse. De auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van een geplaatst stuk. De tekst van artikelen mag worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding. Copyrights van foto's en tekeningen berusten bij de desbetreffende fotograaf/illustrator. **FOTOREDACTIE:** Anne Vaillant. **FOTOGRAFEN EN ILLUSTRATOREN:** Silvia Alessi, Arnaud de Decker, Simone Gerard, Len Munnik, Lucas Wirl. **VORMGEVING:** Jimmy Slothouwer. **DRUKKER:** Drukkerij Mezclado, Tilburg. **ABONNEMENTEN:** Een jaarabonnement op VredesMagazine (4 nummers) kost 10 euro. U kunt een abonnement nemen via info@vredesmagazine.nl of 015 7850137. **GIFTEN**: Bedragen die abonnees meer overmaken worden beschouwd als gift voor het werk van de in VredesMagazine samenwerkende organisaties. **CONTACT VREDESMEDIA:** Ezelsveldlaan 212, 2611 DK Delft, 015 7850137, www. vredesmedia.nl. **REDACTIEADRES:** Lauwerecht 55, 3515 GN Utrecht, 030 8901341, artikelen naar info@vredesmagazine.nl. **KOPIJSLUITING VOLGEND NUMMER:** 8 november 2018. **VERSCHIJNINGSDATUM VOLGEND NUMMER:** 12 december 2118. **ISSN 1876-0724**

INHOUD

HIRAK 4
Opkomst protestbeweging in de Rif
Habib el Kaddouri

WEST-PAPUA 6
Nederland kan meer doen voor onafhankelijkheid
Raki Ap

GOOD GUYS EN BAD GUYS 9
Hoe waarheid wordt verdraaid met valse informatie
Jos van Oijen

ISRAËL PAKT WAT HET PAKKEN KAN 12
Boekbespreking van 'Israël zegt geen sorry meer' door Derk Walters
Martijn de Rooi

FOTOPAGINA'S ALEPPO 14
Simone Gerard laat het leven zien zoals het daar nu is

DOSSIER: VREDESBEWEGING EN DE NAVO 17
Kees Kalkman, Jan Schaake

EN VERDER:

COMMENTAAR 2
De kanonnen van november
Kees Kalkman

COLUMN HANS FEDDEMA 7

INGEZONDEN BRIEF 8

SPRINGSTOF 11

COLUMN JOS VAN DIJK 13

OVERZICHT VAN AANGESLOTEN ORGANISATIES 16

KORTE BERICHTEN 25

SIGNALERING 27
Flight MH17, Ukraine and the New Cold War door Kees van der Pijl

GEDICHT 28
Gras
Carl Sandburg

FOTO VOORPAGINA: Dani in de Baliemvallei in West-Papoea, 2017. Foto: Silvia Alessi

Foto: Simone Gerard

ALEPPO, 2017

Van spontane solidariteit naar

Foto: Arnaud de Decker

BRUSSEL, 23 JULI 2017 SOLIDARITEITS-DEMONSTRATIE MET DE RIF

Met de dood van Mohcine Fikri en de opleving van de protestbeweging Hirak in de Rif, is er in Europese landen een golf van solidariteitsacties op gang gekomen. Duizenden betogers vragen aandacht voor de mensenrechten en roepen om de vrijlating van opgepakte demonstranten. Zij benaderen media, mensenrechtenorganisaties en politici om Marokko onder druk te zetten.

Op social media is er veel weerklank voor de protestbeweging. In dit artikel ga ik in op de achtergrond van de Hirak, de impact en de dynamiek van deze protestbeweging onder de Europese Riffijnen. Dit artikel is een verkort hoofdstuk uit het boek *Opstand in De Rif* recent uitgegeven door EPO.

Op 28 oktober 2016 werd visverkoper Mohsin Fikri in de Marokkaanse stad Al Hoceima vermorzeld in een vuilniswagen toen hij zijn geconfisqueerde vis probeerde te redden. Wat daarna volgde, is ongekend voor heel Marokko en de Rif in het bijzonder. De bevolking, jong en oud, man en vrouw, ging massaal de straat op. Met slogans voor vrijheid, waardigheid en sociale rechtvaardigheid eisten zij verbetering op het gebied van werkgelegenheid, onderwijs, gezondheidszorg en infrastructuur. De hele wereld was getuige van deze vreedzame protestbeweging, die zeven maandenlang opkwam voor legitieme eisen. Daarna grepen de Marokkaanse autoriteiten met harde hand in.

ONDERDRUKKING

Sinds de eerste arrestatiegolf op 26 mei 2017 zijn meer dan duizend demonstranten opgepakt, waarvan er zo'n 500 nog vast zitten. Een groot deel is ook veroordeeld. De opgelegde straffen variëren van één tot twintig jaar. Eind juni 2018 deed de rechtbank van Casablanca ook uitspraak tegen de 53 activisten van de protestbeweging Hirak. Zij werden tot zeer lange gevangenisstraffen veroordeeld. Zo kregen de Hirak-leider Nasser Zefzafi, maar ook Nabil Ahamjik, Ouassim Boustati en Samir Ighid 20 jaar cel opgelegd. Andere demonstranten zoals Zakaria Adahchour, Mohamed Haki, Mohamed Bouhnouch en Mohamed Jelloul kregen ook fikse celstraffen, variërend tussen 15 jaar tot 2 jaar. Bij elkaar kregen deze gedetineerden bijna 300 jaar aan gevangenisstraf. Volgens Amnesty International Amnesty is het proces oneerlijk verlopen. De mensenrechtenorganisatie zet vraagtekens bij de bekentenissen die de demonstranten hebben gedaan. Gedetineerden hebben verklaard dat ze zijn gemarteld tijdens hun ondervraging. Dergelijke bekentenissen mogen nooit gebruikt worden tijdens een rechtszaak. Desondanks zijn de gedetineerden in hoger beroep gegaan, dat waarschijnlijk in september begint.

De Hirak-gedetineerden zitten in verschillende gevangenissen verspreid over heel Marokko: Al Hoceima, Casablanca, Fes, Salé, Taourirt, Ain Aicha, Zayo, Taounat, Taza en Nador. Deze situatie drukt psychisch, fysiek en financieel zwaar op de families van de gedetineerden.

MASSALE STEUN IN EUROPA

Niet alleen in de Rif, maar ook in Europa is veel steun te vinden voor de Hirak. Logisch, want driekwart van 400.000 Marokkaanse Nederlanders hebben hun wortels in het Rif-gebied. In het afgelopen anderhalf jaar zijn in Europa ruim driehonderd solidariteitsacties georganiseerd. Behalve in Nederland ook in Bel-

een Riffijnse ontwaking

gië, Frankrijk, Spanje, Duitsland, Zwitserland, Zweden en Noorwegen. Deze solidariteit leidde ook tot de oprichting van ruim twintig steuncomités in Europa.

Eind mei 2017 vond de eerste arrestatiegolf van activisten plaats. Leiders van de Hirak werden opgepakt. Op 20 juli werd een grote demonstratie in Al Hoceima door de Marokkaanse autoriteiten met geweld beantwoord. Daarbij kwam de jonge demonstrant Imad El Attabi om. Naar aanleiding hiervan stapten een aantal activisten naar het Europees Parlement om aandacht te vragen voor de schendingen van mensenrechten in de Rif.

KRACHTENBUNDELING

Eind mei 2017 werd in Madrid de basis gelegd voor de oprichting van een Europees netwerk bestaande uit veertien steuncomités. Met protestacties en lobby richting politici en internationale instituten vroeg dit samenwerkingsverband aandacht voor de schendingen van mensenrechten in de Rif. Maar na een tijdje werden de verschillende visies van de diverse steuncomités zichtbaar. Dit netwerk viel uiteen om ideologische redenen. Twee stromingen kwamen daarbij het sterkst naar voren: enerzijds een groep bestaande uit vooral linksgeoriënteerde activisten. Een tweede stroming, die hoofdzakelijk de nadruk legt op de culturele en historische eigenheid van de Riffijnen. De ideologische verschillen tussen de twee stromingen wordt steeds beter zichtbaar en de verdeeldheid groter. Sommige activisten beschuldigen elkaar op Facebook van verraad.

Wanneer de demonstraties in Europa massaler worden, wordt de Hirak vaker zwartgemaakt op de sociale media, maar ook de Marokkaanse overheid criminaliseert de Hirak. Zo beweerde de Marokkaanse minister van Binnenlandse Zaken, Abdelaoufi Laftit, dat er een 'onzichtbare hand' achter de demonstraties zit. Premier El Otmani deed nog een duit in het zakje door de betogers te beschuldigen van separatisme. Deze beschuldigingen hebben de activisten ook in dat hokje geduwd: de leiders van de Hirak zijn veroordeeld vanwege aanklachten zoals ondermijning van eenheid en stabiliteit, voorbereiding van een samenzwering vanuit het buitenland en aantasting van de nationale veiligheid.

INTERNATIONALE AGENDA

De Europese tournee van Ahmed Zefzafi, de vader van Nasser Zefzafi, in december 2017 heeft een zet gegeven aan de zaak van de gedetineerden bij Europese politici. Na optredens in Nederland, België en Frankrijk ontmoette hij de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN in Genève. Later keerde hij nogmaals terug naar Europa, onder meer voor een pleidooi in diverse parlementen. De Nederlandse Tweede Kamer nam in november 2017 een motie van het SP-kamerlid Sadet Karabulut aan die Marokko opriep tot eerbiediging van de mensenrechten.

De Hirak wordt momenteel beschouwd als een topprioriteit voor de Marokkaanse inlichtingendiensten en ambassades in Europa. In een artikel van de Londense krant *Al-Quds Al-Arabi* wordt zelfs gesteld dat de situatie in Noord-Marokko op dit moment belangrijker is dan de terrorismekwestie in Marokko en het conflict in de Westelijke Sahara. Bij de Hirak-demonstraties merk je ook de aanwezigheid van medewerkers van Marokkaanse overheid. Verschillende ooggetuigen betrapten informanten van het Marokkaanse consulaat op het fotograferen van betogers tijdens demonstraties. In dat straatje passen ook de verschillende arrestatiebevelen die uitgevaardigd zijn tegen Europees-Marokkaanse activisten.

CRUCIAAL KEERPUNT

Een cruciaal keerpunt voor de agendering van de Hirak werd bereikt op 28 februari 2018 op een bijeenkomst getiteld "*Fighting for Social Rights in the Rif Region*", georganiseerd door Kati Piri (PvdA) in het Europees Parlement. Zo'n vierhonderd Europese Riffijnen praatten over de betekenis van het protest, hoe er wordt omgegaan met de politieke gevangenen en tot slot hoe de EU hiervoor kan bijdragen.

Diezelfde Kati Piri bracht samen met het PvdA-kamerlid Lilianne Ploumen begin april 2018 een werkbezoek aan Marokko. Maar deze politici kregen geen toestemming om de Rif te bezoeken. Wel konden zij aanwezig zijn bij de rechtszaak tegen Nasser Zefzafi in Casablanca en spreken met enkele Marokkaanse officials. Twee weken later reisde minister Blok van Buitenlandse Zaken ook naar Marokko. Hij uitte bij de Marokkaanse regering zijn zorgen over de mensenrechtenschendingen in de Rif. Ook stipte hij de groeiende angst aan onder Marokkaans-Nederlandse Hirak-activisten. Op verzoek van Sadet Karabulut stond de Tweede Kamer op 28 juni 2018 uitgebreid stil bij deze onderwerpen.

DE TOEKOMST VAN DE HIRAK

Met protestacties en lobbyactiviteiten heeft de Hirak in korte tijd veel steun gemobiliseerd in Europese landen. De houding van de Marokkaanse autoriteiten heeft onder de Riffijnen het wantrouwen tegen de staat versterkt. Onder een deel van de betogers neemt het ongeduld toe. Of dit activisme een voorbode is van een weerbare beweging is nu lastig te duiden. Wel zijn de verwachtingen hooggespannen – in het Westen zijn immers rechten en vrijheden gewaarborgd – om de Marokkaanse overheid onder druk te zetten. Tegelijkertijd is te constateren dat de dynamiek van de protestbeweging in Europa met een aantal kwetsbaarheden kampt. Niet alleen spelen discussies over discours, strategie en leiderschap de Hirak parten, ook ligt de bemoeienis van de Marokkaanse overheid op de loer. Deze uitdagingen kunnen de aantrekkingskracht van de beweging verzwakken.

Tot slot veel hangt af van de ontwikkelingen in Marokko. Blijft de repressie in de Rif doorgaan of komt er toch een politieke oplossing voor het conflict? Wat doen Europese landen om Marokko onder druk te zetten? Deze open vragen en nog veel meer bepalen voor een groot deel de toekomst van de Hirak, zowel in Marokko als in Europa.

Habib el Kaddouri

Opstand in de Rif (ISBN 9789462671355): https://tinyurl.com/eporif

De *Stichting Ontwikkeling Rif* geeft steun aan families van de politieke gedetineerden: stichtingontwikkelingrif.org

Gloort er hoop voor West-Papoea?

Van de voormalige Nederlandse kolonies lijkt West-Papoea (destijds Nederlands-Nieuw-Guinea) wel het meest in de vergetelheid geraakt. De genocide die zich daar heeft voltrokken en de voortdurende onderdrukking van de inheemse bevolking hebben in Nederland nauwelijks aandacht gekregen. Maar door steun uit de Pacifische regio en het (internationaal) protest tegen de aantasting van het regenwoud en de mijnbouwactiviteiten lijkt men, ook in Nederland, eindelijk ook oog te krijgen voor het lot van de bevolking van West-Papoea. Zal de geschiedenis een keer nemen?

Foto: Pasifika collection

DEMONSTRATIE VOOR EEN VOLLEDIG LIDMAATSCHAP VAN DE MELANESIAN SPEARHEAD GROUP OP DE SOLOMONEILANDEN

Bij de onafhankelijkheid van Indonesië in 1949 bleef West-Papoea als Nederlands-Nieuw-Guinea onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden. Het vormde echter meteen de bron van een langdurig en ernstig conflict tussen Indonesië en Nederland. Jakarta zag het delfstoffenrijke land als onderdeel van de Republiek en Den Haag wilde dit laatste bezit 'in de oost' niet afstaan. Om te voorkomen dat Indonesië het gebied zou inpalmen, koos de Nederlandse regering ervoor de Papoea's, de oorspronkelijke bewoners van het land, voor te bereiden op zelfbeschikking. Onder koninklijk besluit door wijlen koningin Juliana kregen de Papoea's in 1961 een landsvlag, een volkslied en een eigen bestuur, bekend als de Nieuw-Guinea-Raad. Alles ter voorbereiding op een onafhankelijk West-Papoea. We kunnen terecht spreken van een bijzondere band gedurende de transitie en de vele honderden Nieuw-Guinea-veteranen zijn vandaag de levende getuigen van onze gedeelde geschiedenis.

ONRECHT

Maar ondanks de mooie beloften van de Nederlandse regering en alle voorbereidingen die samen met de Papoea's werden genomen, is het niet tot een onafhankelijk West-Papoea gekomen. Onder leiding van de Verenigde Staten werd de internationale druk op Nederland opgevoerd, om Nieuw-Guinea toch af te staan aan Indonesië. Nog geen jaar na het bovengenoemde koninklijke besluit ondertekenden Nederland en Indonesië op 15 augustus 1962 een verdrag in het hoofdkwartier van de Verenigde Naties in New York. Zonder betrokkenheid van de Papoea-bevolking was de soevereiniteitsoverdracht aan Indonesië een feit. Met als voorwaarde dat de Papoea's binnen zeven jaar, door middel van een referendum mochten stemmen of ze onderdeel van Indonesië wilden zijn. Deze voorwaarde staat bekend als 'the 1969 act of free choice'. In plaats van 'one man one vote' selecteerde de Indonesische overheid in 1969 echter 1.026 kiesmannen, die onder marteling en bedreiging namens alle 800.000 Papoea's moesten stemmen vóór integratie met Indonesië. In plaats van 'free choice' werd het 'the 1969 act of no choice' en een schending van het internationaal recht.

Het aan natuurlijke hulpbronnen schatrijke en dunbevolkte West-Papoea werd door de Indonesiërs in bezit genomen. De bodemvoorraden werden geëxploiteerd zonder acht te slaan op de inheemse bevolking, hun levenswijze en hun belangen. Vele honderdduizenden Indonesiërs zijn naar West-Papoea getrokken om zich te verrijken aan het land en zijn bevolking. Naar schatting zijn er 100.000 tot 500.000 Papoea's slachtoffer geworden van het Indonesische geweld; nemen we het gemiddelde dan is dat 1/3 van de totale inheemse bevolking.

De wereld was in 2014 hoopvol gestemd over de nieuwe president van Indonesië, Jokowi. Hij zou de verandering brengen die het land nodig heeft. Maar de Papoea's wisten dat één man het systeem van militaire beïnvloeding niet kan veranderen. En ze hadden gelijk. Na het aantreden van Jokowi nam het geweld tegen de Papoea's niet af, maar met 500% toe, zo blijkt uit cijfers en rapporten van de Internationale Coalitie voor West-Papoea.

En ondanks beloftes van de Indonesische president dat de internationale media toegang zouden krijgen tot West-Papoea, is het nog steeds een verboden gebied voor de pers. Journalisten die er met een toeristenvisum toch wisten te komen of over West-Papoea berichtten werden voor onbepaalde tijd gevangen gehouden of het land uitgezet. Het eerste overkwam bijvoorbeeld de Franse journalisten Valentine Bourrat en Thomas Dandois in 2014; het tweede de Britse BBC-journalist Rebecca Henschke begin dit jaar.

PACIFISCH VERZET

In reactie op alle onrecht in West-Papoea werd de verzetsbeweging Free West Papua opgericht. Deze vond wel draagvlak onder de Papoea-bevolking, maar heeft nooit politiek draagvlak kunnen vinden in Nederland, andere Westerse landen en de Verenigde Naties. De vele jaren van Indonesische onderdrukking werden internationaal ontkend.

Recent is echter weer beweging gekomen in het streven naar zelfbeschikking van de Papoea's omdat de strategische keuze om te gaan lobbyen in de etnisch verwante Pacifische regio haar vruchten afwerpt. Onlangs kreeg de United Liberation Movement for West Papua (een overkoepelende organisatie van diverse onafhankelijkheidsbewegingen) de status van waarnemer binnen de Melanesian Spearhead Group, een samenwerkingsverband van verschillende (eilanden)staten in de Pacifische of Stille Oceaan. Deze erkenning van het West-Papoea onafhankelijkheidsstreven door meerdere VN-lidstaten is een enorme klap in gezicht van Indonesië en diplomatieke winst voor West-Papoea. We zien dan ook dat Jakarta nerveus wordt en ontzettend aanwezig en actief is in de Pacifische regio om verdere steun voor West-Papoea te voorkomen.

Het hierdoor gegroeide optimisme en zelfvertrouwen van de Papoea's kwam vervolgen tot uitdrukking in de 1,8 miljoen handtekeningen die onlangs in het door Indonesië bezette gebied zijn verzameld en aan de VN aangeboden. Met deze handtekeningen verzoeken de Papoea's de VN om de '1969 act of free choice' te herzien en een nieuw, maar dan werkelijk vrij, referendum te houden over de toekomst van het land.

De strijd voor het zelfbeschikking van West-Papoea leeft enorm onder de Papoea's en in de Pacifische regio. Maar ook

Op 13 september spreekt Raki Ap vanaf 19.30 uur in het Auditorium Concordia.

Blijf op de hoogte van alle nieuws en ontwikkelingen via ons website www.freewestpapua.org

COLUMN FEDDEMA

Kapstokken te over

Politiek in Zimbabwe bijvoorbeeld. Tijdens een onderzoeksperiode aldaar als antropoloog vroegen docenten mij hoe aan de zich als stamhoofd Mugabe gedragende docenten aldaar "de democratie te leren, ja, hoe komen we af van onze politieke leiders die zelfs het leger gebruiken om maar aan de macht te kunnen blijven." "Geef oppositieleiders evenveel gezag als de premier" was mijn advies. Een thema zou ook het repressieve beleid van president Erdogan kunnen zijn. Turks-Nederlandse vrienden lijden er onder. Of iets heel anders: een net uitgekomen boek over de bekende uit Nederland afkomstige apartheidspremier dr. Hendrik Verwoerd. Verwoerd was zo overtuigd van zijn (populistisch) gelijk, dat hij in een rede eens durfde te zeggen: "Die Westen is siek, want het hulle rassetrots verloor, maar ons, Suid-Afrika, sal met apartheid die Westen hulle rassetrots weer teruggee." In de augustusmaand herdenken we ook 'Hiroshima' – in wezen een nucleaire moord op vooral burgers. President Trump is daarvoor niet persoonlijk verantwoordelijk, maar ik ga los daarvan niet over hem schrijven.

Nee, ik wil het even hebben over de opkomst van nationalisme in Polen en Hongarije en het verklaren van Israël tot Joodse staat door het bewind van Netanyahu. Einstein noemde nationalisme eens "de mazelen van de mensheid." Dat hebben we inderdaad geweten in de jaren dertig en daarna inclusief een W.O. II. Nazisme aan het terugkomen? Zo erg is het niet in Oost-Europa, laat staan in Israël. Men hoeft niet tegen Israël te zijn, een door de VN erkende staat, maar door dit land tot een Joodse, dus tot 'Eén-natie staat' te verklaren, begeeft het zich op het pad van discriminatie. Daarmee worden – let wel gesteund door president Trump – andere naties in Israël officieel tweederangs in eigen land. Zoiets als België een Vlaamse en Nederland zich een Hollandse staat zou noemen, daarmee Walen, Limburgers, Friezen etc. kwetsend in hun identiteit laat. Zoiets lijkt nu ook troef te zijn in Polen en Hongarije, wel iets anders, maar toch. Het is wel wat begrijpelijk gezien de tijdelijke overheersing door Rusland na W.O. II, maar als patriotisme gepaard gaat met 'verheerlijking' van de eigen geschiedenis, ja zelfs met het onderuithalen van de rechtstaat en daarmee met de mensenrechten in het land, moeten in 'Brussel' de bellen gaan rinkelen. Dit te meer, nu Polen en Hongarije geen gehoor willen geven aan een evenredige verdeling van de vluchtelingen over de landen van de EU. Hopelijk komen er van onderop positieve acties voor een meer progressief en een eerlijk pluriform beleid in de genoemde drie landen. Ook wens ik 'Brussel' graag veel wijsheid in deze.

Hans Feddema

internationaal zien we mooie veranderingen plaatsvinden en wordt de agenda van Free West Papua steeds drukker.

De activiteiten van internationale bedrijven zoals Freeport McMoran, British Petroleum (BP) en palmolieplantages zorgen ervoor dat landroof en mensenrechtenschendingen aan orde van de dag zijn. Terwijl West-Papoea qua bodemschatten de rijkste provincie van Indonesië is, leven de Papoea's er als armste bewoners. Jakarta investeert nauwelijks in onderwijs, infrastructuur of gezondheidzorg en Papoea's worden volledig achtergesteld.

DUURZAAMHEID

In Nederland werd dit jaar aandacht besteed aan de massale ontbossing in Papoea ten behoeve van de palmolieplantages. Artikelen van Greenpeace, OneWorld en Milieudefensie zorgden voor bewustwording over de negatieve gevolgen voor de lokale bevolking. Door publieke druk werd Nederlands grootste pensioenfonds (ABP) gedwongen om zijn investeringen in Papoea tijdelijk te stoppen.

Ons paradijs wordt bedreigd door hebzuchtige multinationals en investeerders die geen oog hebben voor mens en milieu in West-Papoea. En daarom ondersteunen we de campagne van Milieudefensie tegen investeringen van ABN AMRO, ING en Rabo Bank in palmplantages die mensenrechtenschendingen in stand houden. Zie www.trekdegrens.nl. We zien de bewustwording en het draagvlak in Nederland voor het zelfbeschikkingsrecht van Papoea's nu eindelijk geleidelijk toenemen.

De Nederlandse regering blijft echter ook nu zwijgen over de kwestie West-Papoea / Nieuw-Guinea. Maar dat kan niet lang meer duren, want de Nederlandse inzet voor de handhaving van de internationale rechtsorde, vrede en veiligheid in bijvoorbeeld Mali, Afghanistan of Irak, is volledig ongeloofwaardig als men het verhaal van (voormalig) Nederlands-Nieuw-Guinea kent. Met Den Haag als Internationale (hoofd)stad voor Vrede en Recht, had de Nederlandse regering het onrecht tegen de Papoea's eigenlijk als eerste moeten oppakken.

Los van het feit dat Papoea's het recht op zelfbeschikking hebben, brengt onafhankelijkheid veel (economische) potentie met zich mee. Stel dat we het proces voortzetten toen de Nederlandse regering de Papoea's in 1961 naar een eigen staat begeleidde. Dat het mogelijk en een reële politieke keuze is, is inmiddels bewezen. Wat als de Nederlanders er nu voor zouden kiezen die belofte te realiseren? Wij hebben de overtuiging dat we de Nederlandse kenniseconomie maximaal kunnen inzetten om West-Papoea op te bouwen en een transitie naar een groene economie kunnen stimuleren zonder het huidige systeem in Nederland op z'n kop te hoeven zetten. West-Papoea als proeftuin en voorbeeld aan de wereld hoe het ook kan.

Door onafhankelijkheid te realiseren en het land samen met de lokale bewoners op te bouwen naar een duurzaam systeem. De enorme rijkdommen die het land bezit en die nu verdwijnen bij corrupte politici in Jakarta en hebzuchtige multinationals, kunnen gebruikt worden voor de opbouw van West-Papoea, waar Papoea's en Nederlanders beide op een goede manier van kunnen profiteren. Zo zet Nederland zich echt op de internationale kaart. Samen kunnen we geschiedenis schrijven!

Raki Ap
Woordvoerder Free West Papua
afdeling Nederland

Foto: Freeport McMoran

DE KOPER EN GOUDMIJN FREEPORT MCMORAN IN GRASBERG, WEST-PAPOEA

INGEZONDEN BRIEF

Beste mensen,

Graag wil ik reageren op de column van Hans Feddema in het laatste vredesmagazine (3e kwartaal 2018). In de column 'vijftig jaar na Parijs in 1968' schrijft Hans Feddema over een open deur die heel lang dicht is gebleven. Het belang voor vrede en het vredeswerk van een individuele innerlijke reis. Bewustwording dus.

Dat is mij uit het hart gegrepen. Niets nieuws, maar afschuiven op een ander of iets anders ligt ons als mens blijkbaar wel. Dan hoef je geen eigen verantwoordelijkheid te nemen. Echter: geen eigen verantwoordelijkheid betekent geen vrijheid. Geen vrijheid betekent geen vrede. Hoe waar is de uitspraak "er is geen weg naar de vrede, vrede is de weg." Ieder die naar binnen durft te kijken, weet dat volgens mij ook wel. Blijkbaar is eigen verantwoordelijkheid net als existentiële eenzaamheid doodeng. Toch kan de vrede niet zonder. Daarmee depolitiseer ik niet. Integendeel, fundamentele politiek-maatschappelijke kritiek op het neoliberalisme wordt er sterker en geloofwaardiger door. De wil ontbreekt vaak op dat niveau omdat we net als de zo bekritiseerde neoliberale prestatiedrang, alleen nog maar kunnen denken in termen van "wat voor zin heeft als ik...." Alsof het leven zelf zin heeft. Wij geven dat aan het leven! Ook links progressief Nederland trapt vaak in dezelfde valkuil door individueel en collectief tegenover elkaar te zetten. En dat is onmogelijk en een schijntegenstelling. Individualiteit bestaat niet zonder het collectief en er is geen collectief zonder individualiteit. In deze tijd van zo lijkt het, een axiaal tijdperk, is in tegenstelling tot nepvernieuwing en meer van hetzelfde (techno-optimisme o.a.), een fundamentele verandering nodig is. Eentje die gestoeld is op bewustwording op alle vier levensvlakken: individueel-psychologisch, spiritueel, ecologisch en politiek-maatschappelijk.

Niet onze technische slimheid bepaalt de kwaliteit en duurzaamheid, maar ons bewustzijn. Eng? Wat een uitdaging, wat een vrijheid, wat een weg uit de vermeende machteloosheid!

Theo Koster
www.ahimsa.nl

Good guys en bad guys

Foto: Museums of Rwanda

RESTEN VAN HET NEERGESTORTE VLIEGTUIG VAN DE PRESIDENT (RWANDA)

In 2003 bracht een delegatie van de links-radicale advocatenvereniging *National Lawyers Guild* **(NLG) een bezoek aan Noord Korea. De delegatie van vier Amerikaanse advocaten, waaronder oud-voorzitter Peter Erlinder, werd vergezeld door de Canadese communistische advocaat Christopher Black**

Black kennen we in Nederland vooral vanwege zijn ontkenning van de genocide in Bosnië. Generaal Ratko Mladic, de slager van Srebrenica, is volgens Black dan ook "valselijk beschuldigd van misdaden die hij niet heeft begaan". Hij kwalificeerde het Joegoslavië tribunaal in Den Haag als "Fascist Justice".

Black stond ook aan de wieg van het Internationale Comité voor de Verdediging van Slobodan Milosevic, een soort fanclub voor de laatste president van Joegoslavië. Op hun website staat nog steeds te lezen dat het Comité de inzet "eert en waardeert" van niet-leden zoals Muammar Gadaffi, Robert Mugabe en Sadam Hussein.

Met zulke geestverwanten is een verheerlijking van de Kim-dynastie een kleine stap, zo blijkt uit het reisverslag van de NLG-delegatie. Peter Erlinder bleek overigens geen onbekende te zijn voor de Noord-Koreaanse officieren die ze tegenkwamen. Hij werd omhelsd door een majoor die hem begroette met: "Welkom, oude vriend". Het zal niet verbazen dat de conclusie luidde dat niet de delegatie, maar het Amerikaanse volk het slachtoffer was van grootscheepse misleiding.

Volgens Black en Erlinder leven we in een simpele wereld van 'good guys' en 'bad guys'. De 'bad guys' zijn de imperialisten. De in hun ogen socialistische leiders zoals Milosevic en Gadaffi zijn de 'good guys' ..."wier enige misdaad was zich te verzetten tegen de dictaten en de imperialistische ambities van de Verenigde Staten en hun bondgenoten".

Zij zien zichzelf als alternatieve zendelingen met de taak om licht in de duisternis te brengen. "Ik zou geen rust vinden als ik niet probeerde te voorkomen dat de vele socialisten, die ik beschouw als vrienden en kameraden, werden misleid," schreef Erlinder in 2009 aan de *World Socialist Web Site.*

DE SCHAKEL

De aanleiding voor Erlinder's brief was een in zijn ogen misleidend artikel over Theoneste Bagosora, een van de hoofdverantwoordelijken voor de genocide tegen de Tutsi's in Rwanda. Ook Christopher Black stuurde een boze brief.

"Beide correspondenten ontkennen dat er in Rwanda genocide heeft plaatsgevonden," merkte Chris Talbot geschokt op in een uitgebreide reactie. "Professor Erlinder verwijst naar 'de Rwandese tragedie ... die sommigen genocide noemen'. De heer Black verwijst naar 'de mythe van genocide'."

Black en Erlinder hadden hun opvattingen niet van vreemden. Zij vertegenwoordigden prominente genocideverdachten bij het Rwanda tribunaal in Arusha, Tanzania. De cliënt van Erlinder schreef al in 1995, een jaar na de genocide, dat er weliswaar gemoord was maar dat de verantwoordelijkheid voor "de tragedie" moest worden afgeschoven op het Rwandees Patriottisch Front (RPF) van Paul Kagame.

Black kreeg op zijn beurt een drie dagen durende briefing van zijn cliënt, die hem vertelde dat er geen genocide tegen Tutsi's had plaatsgevonden. Hij werd vervolgens uitgebreid voorgelicht over de 'echte' waarheid. Black zag meteen de overeenkomsten tussen "fascistische" tribunalen in Den Haag en Arusha: "Voor het Rwanda-tribunaal is het misschien nog erger dan voor het tribunaal in Den Haag," vertelde hij op een conferentie, "omdat in dat geval degenen die Rwanda

hebben verscheurd, het Rwandees Patriotisch Front, marionetten zijn van – en gesteund worden door – de Verenigde Staten en hun bondgenoten."

Eind 2009 publiceerde Black een uitgebreide versie van zijn brief onder de titel: "De Waarheid Over Rwanda". Daarin beschrijft hij het Rwanda van voor de genocide als het Zwitserland van Afrika, een socialistische staat en model voor sociale ontwikkeling waarin Hutu's en Tutsi's in harmonie samenleefden, een sprookje dat eenzijdig was verpest door het RPF.

Zowel Black als Erlinder maken dankbaar gebruik van de omvangrijke anti-Tutsi propaganda die in de jaren negentig

Foto: Museums of Rwanda

NYANZA, IN DE BUURT VAN KIGALI, RWANDA

is geproduceerd door vertegenwoordigers van de Hutu Power beweging, niet alleen in de rechtbank, maar ook in populaire publicaties. Zo is hun werk een schakel tussen de genocidairs en allerlei 'revelaties' die we vandaag de dag voorgeschoteld krijgen.

'ONTHULLINGEN'

Een actueel voorbeeld van zo'n 'onthulling' is een boek van de Canadese journalist Judi Rever, dat in oktober 2018 in een Nederlandse vertaling verschijnt. De titel die de uitgever heeft gekozen: 'De Waarheid Over Rwanda' lijkt geen toeval. Sommige passages zijn bijna letterlijk overgeschreven uit Black's artikel met dezelfde titel.

Rever dankt Black en Erlinder in haar boek dan ook voor het verschaffen van belangrijke bewijzen. Ook prijst zij het onderzoek van een aantal van hun geestverwanten, zoals Robin Philpot en Barrie Collins. De eerste is de broer van genocide-advocaat John Philpot. De tweede kennen we van het blad *Living Marxism* (LM) dat in de jaren negentig de genocides in Bosnië en Rwanda in twijfel trok.

Collins, toen nog schrijvend onder het pseudoniem Barry Crawford, publiceerde ook namens de organisatie *Africa Direct* artikelen als: "Waarom de Rwandese oorlog geen genocide was", vrijwel integraal gereproduceerd in LM onder de titel: "Rwanda, het grote genocide debat".

Volgens dat artikel waren de Hutu-machthebbers simpelweg niet in staat om een genocide te plannen en uit te voeren. Wat er gebeurde was wel barbaars, volgens Collins, maar geen genocide, eerder een kwestie van overmacht nadat het Westen de verhoudingen in Rwanda door jarenlange inmenging op scherp had gezet.

"Het idee dat de belaagde Hutu-regering de opzettelijke vernietiging van een heel volk zou kunnen plannen en uitvoeren," schreef Collins, "in een tijd waarin ze niet eens in staat waren om het verkopen van de koffiebonen waarvan de economie afhankelijk was te organiseren, grenst aan het ongelooflijke."

Judi Rever's 'waarheid' is een synthese van alle narratieven die haar informanten, of beter gezegd de informanten van haar informanten, door de jaren heen hebben geproduceerd. Kritische beschouwingen of alternatieve verklaringen voor die informatie ontbreken. Om een paar voorbeelden te geven: Christopher Black schreef in 2009 dat de vele lijken die tijdens de genocide in de Kagerarivier dreven niet, zoals iedereen dacht, Tutsi-slachtoffers van de Hutu-milities waren, maar Hutu-slachtoffers van het RPF. De verklaring zou zijn dat RPF-troepen het gebied rond de rivier vrij snel onder controle hadden gekregen. Rever schrijft in haar boek precies hetzelfde.

De bewering staat ook in een publicatie van het gevluchte regime van vlak na de genocide. Wat al deze auteurs verzwijgen is dat het RPF eind april 1994 alleen het stroomgebied in het oosten van Rwanda onder controle had. NGO's rapporteerden ook daarna nog dat stroomopwaarts, in regeringsgebied, tot wel vijfduizend Tutsi's per dag in de rivier eindigden.

SPECIALISTISCH ONDERZOEK

Zelfs wetenschappelijk onderzoek is niet besteed aan deze auteurs. Volgens Rever en haar bronnen zou het vliegtuig van president Habyarimana zijn neergeschoten door een RPF-commando. Dat was ook de boodschap van het toenmalige regime en van sommige overgelopen RPF-leden. Het RPF zou met de aanslag chaos hebben willen creëren om de macht te kunnen grijpen. Paniek onder de bevolking zou vervolgens de massamoord op de Tutsi's hebben veroorzaakt.

Maar forensisch onderzoek in opdracht van de Franse justitie heeft uitgewezen dat de verklaringen van Rever's bronnen niet kunnen kloppen. Het eindrapport uit 2012 sluit de locatie die voor de aanslag zou zijn gebruikt namelijk uit. Als de raketten daar vandaan waren afgevuurd zou er andere schade zijn toegebracht aan het vliegtuig dan wat is vastgesteld aan de hand van de wrakstukken.

Getuigen die tijdens de aanslag in de buurt van het vliegveld waren zouden bovendien iets anders moeten hebben gezien en gehoord dan zij hebben gedaan. De meest waarschijnlijke locatie van de aanslag was volgens de experts een militair kamp vlakbij het vliegveld, hetgeen op een ander scenario duidt.

Zowel Black als Erlinder maken dankbaar gebruik van de omvangrijke anti-Tutsi propaganda

In haar boek noemt Rever het rapport wel, maar ze bestrijdt de conclusies onder verwijzing naar kritiek van Barrie Collins en een Belgische kolonel, hoewel geen van beide ter zake kundig is. De enige technische opleiding van Collins is optometrie.

De meeste beweringen in 'De Waarheid Over Rwanda' zijn, net als de genoemde voorbeelden, eenvoudig te weerleggen met betrouwbare documentatie. Rever heeft zich kennelijk blind gestaard op haar eenzijdige bronnen en nauwelijks iets ondernomen om hun informatie op waarheid te controleren.

Uit navraag blijkt dat de Nederlandse en Canadese uitgevers dat ook hebben nagelaten. De titel wordt zo een wrange ironische grap ter meerdere glorie van de echte 'bad guys'.

Jos van Oijen

Kunstenaars halen werk uit Design Museum London

In juli verhuurde het Londense Design Museum een ruimte aan de Italiaanse wapengigant Leonardo (voorheen bekend als Finmeccanica) voor een receptie. Dit viel niet goed bij een flink aantal kunstenaars die werk in het museum hadden hangen in het kader van een tijdelijke expositie over politiek en activistische kunst. Zij eisten dat het museum zou beloven niet meer in zee te gaan met dergelijke bedrijven.

De directie weigerde dit, waarna de betreffende kunstenaars hun werk niet langer in het museum wilden hebben hangen. Uiteindelijk haalden zij zelf onder grote mediabelangstelling hun werken, een derde van de totale expositie, terug uit het museum. Dat reageerde furieus: in een open brief beschuldigde het de kunstenaars van censuur en het niet respecteren van de vrijheid van meningsuiting. De directie zei geen politieke positie in te willen nemen en het geld van de ruimteverhuur nu eenmaal nodig te hebben.

Europese Programma voor Defensie Industrie Ontwikkeling

Begin juli stemde het Europees Parlement in met het Europese Programma voor Defensie Industrie Ontwikkeling (EDIDP), dat is voorgesteld door de Europese Commissie in juni 2017 als voorloper van een toekomstig Europees Defensiefonds.

Het Europees Netwerk tegen Wapenhandel (ENAAT) is zeer bezorgd over dit programma voor de subsidiëring van de wapenindustrie.

Door het EDIDP te aanvaarden, steunt het Parlement de ontwikkeling van een EU die met militaire middelen reageert op complexe problemen. Ook accepteert het Parlement de disproportionele invloed van het militair-industriële complex op EU-beleidsontwikkelingen: de bedrijven die de EU over EDIDP adviseren zijn dezelfde die profiteren van dit financieringsprogramma.

Dit programma onttrekt 500 miljoen euro aan de EU-begroting 2019-2020 voor de ontwikkeling van nieuwe wapens, waaronder controversiële onbemande en autonome systemen. Dit maakt de weg vrij voor Europese gewapende drones en mogelijk voor killer-robots, die vervolgens op de exportmarkt kunnen komen.

Levering F35's aan Turkije

Oplopende spanningen tussen de Verenigde Staten en Turkije hebben mogelijk ook gevolgen voor de levering van F35-gevechtsvliegtuigen. Half augustus ondertekende president Trump een wet die de leveringen van F35's aan Turkije voor drie maanden opschort, zodat in die tijd berekend kan worden of het haalbaar is Turkije, één van de partnerlanden in de ontwikkeling en productie van het vliegtuig, uit het programma te zetten.

Het F35 Joint Program Office liet daags daarna weten de samenwerking met Turkije voorlopig wel voort te zetten, in afwachting van concrete stappen vanuit het ministerie van defensie. In de praktijk lijkt het ook moeilijk voorstelbaar dat de stap van de Amerikaanse regering meer is dan een politieke waarschuwing. Turkse wapenbedrijven spelen een belangrijke rol bij de productie van het gevechtsvliegtuig en in het Turkse Eskisehir bevindt zich de Europese hub voor motorreparatie en -onderhoud voor de F35.

Onderzoeker Martin Broek wijst erop dat ook veel Europese landen, waaronder Nederland, bij de F35-productie zijn betrokken. Bijgevolg vinden er met grote regelmaat exporten van wapenonderdelen naar Turkije plaats. Terwijl Nederland de laatste jaren een terughoudend exportbeleid richting Turkije voert, vanwege onder meer de aanvallen op de Koerdische bevolking en de verslechterende mensenrechtensituatie in het land, lijkt er bij F35-gerelateerde exporten juist soepel met exportcriteria omgesprongen te worden.

Training VAE militairen in Vught

De Presidentiële Garde van de Verenigde Arabische Emiraten (VAE), een militaire elite-eenheid die een belangrijke rol speelt in de oorlog in Jemen, nam begin juli deel aan het Non-Conventional Threat (NCT) Europe evenement in Vught. Dit evenement werd georganiseerd in samenwerking met de Nederlandse krijgsmacht en vond plaats op haar Nationaal Trainingscentrum CBRN.

De Presidentiële Garde van de VAE is niet zomaar een legereenheid: het is de leidende eenheid in de oorlog die de Emiraten voeren in Jemen als onderdeel van de door Saoedi-Arabië geleide coalitie. Volgens de VN en mensenrechtenorganisaties pleegt deze coalitie op grote schaal oorlogsmisdaden, onder meer door het bombarderen van ziekenhuizen. De oorlog kostte inmiddels meer dan 10.000 mensen, voornamelijk gewone burgers, het leven. Om deze reden voert de Nederlandse regering een terughoudend wapenexportbeleid voor landen die betrokken zijn bij de oorlog in Jemen. Een serieus terughoudend beleid zou ook van toepassing moeten zijn op training van militairen die een belangrijke rol spelen in deze oorlog.

De SP stelde Kamervragen over de kwestie, maar werd met een kluitje in het riet gestuurd. Minister Blok van Buitenlandse Zaken stelde: "Gezien de defensieve aard van de inhoud van de conferentie en de trainingen is er geen bezwaar vanuit defensie om deze conferentie te ondersteunen."

Israël pakt wat het pakken kan

Zelfverzekerder dan ooit zet Israël de illegale kolonisering van Palestijns gebied voort, stelt NRC-journalist Derk Walters in zijn lezenswaardige boek 'Israël zegt geen sorry meer'. En passant breekt het de eigen democratische rechtsstaat af.

Foto: Jip van Dort, SP-fractiemedewerker buitenlandse zaken

EEN DEEL VAN DE MUUR IN OOST-JERUZALEM

Wie *Israël zegt geen sorry meer* openslaat wacht niet de gebruikelijke historische beschouwing die de lezer van de geboorte van het zionisme naar het heden voert, maar zit meteen midden in Tel Aviv. En daarna op de bezette Westelijke Jordaanoever, in bezet Oost-Jeruzalem en in het onder de Israëlische blokkade zuchtende Gaza. Auteur Derk Walters reist van plaats naar plaats en van thema naar thema, in wat grotendeels leest als een lange journalistieke reportage. Geen wonder: Walters was van 2014 tot 2017 correspondent in Israël en Palestina voor *NRC Handelsblad*. Zijn boek is deels gebaseerd op de reportages die hij er maakte.

Die opzet is verfrissend. De zogenoemde kwestie Palestina/Israël krijgt bij Walters vlees en bloed. Hij zet de lezer midden tussen de mensen en in de actualiteit. Hij spreekt 'gewone' Israëli's en Palestijnen, deskundigen en activisten, kolonisten die met de Thora in de hand Palestijns land opeisen en Palestijnse jongeren die Israëlische bezettingstroepen met stenen bekogelen. Is ter goed begrip enige uitleg nodig, bijvoorbeeld over het zionisme of het Palestijnse politieke landschap, dan verschaft hij die in enkele alinea's of beknopte hoofdstukken. Tussendoor belicht hij in korte 'Intermezzo's' relevante onderwerpen waarvoor in de lopende tekst geen plaats is. Zo ontvouwt zich een vlot geschreven, caleidoscopisch beeld van de huidige situatie in Israël en Palestina. Dat maakt *Israël zegt geen sorry meer* een aanrader voor iedereen met belangstelling voor die situatie.

SCHAAMTE

Het beeld dat Walters schetst is somber. De Israëlische samenleving is, betoogt hij overtuigend, steeds rechtser en intoleranter geworden, een ontwikkeling die vanaf mei 2015 onder het kabinet Netanyahu IV in alle hevigheid zichtbaar is. Op volle kracht streeft Netanyahu's coalitie van nationalistische en religieuze partijen verdere kolonisering van Palestijns gebied na. Dat gebied behoort het joodse volk toe, luidt het credo.

Die ontwikkeling heeft haar beginpunt kort na de Zesdaagse Oorlog van 1967, waarin Israël zich meester maakte van het gebied. Maar waar opeenvolgende regeringen nog terughoudendheid betrachtten, hebben die reserves de afgelopen jaren volgens Walters plaatsgemaakt voor een grote zelfverzekerdheid. De regering gaat haar goddelijke gang en trekt zich van niets en niemand iets aan.

Walters wijst ook op het aantreden van Donald Trump, die Netanyahu in woord en daad terzijde staat. Israël voelt zich 'onkwetsbaar', stelt hij, het is alle schaamte voorbij en 'zegt geen sorry meer'. "Laten we, nu de internationale verhoudingen ons gunstig gezind zijn, pakken wat we pakken kunnen", verwoordt hij het heersende sentiment.

De in veel opzichten absurde alledaagse realiteit die dat oplevert komt bij Walters ruimschoots aan de orde. Aangrijpend is het verhaal over de bejaarde Palestijnse vrouw in Oost-Jeruzalem, die het huis waarin ze al haar hele leven woont stukje bij beetje ziet overgenomen door orthodox-joodse kolonisten. Rondduit bizar zijn de lange gevangenisstraffen die Palestijnse kinderen vanaf twaalf jaar door militaire rechtbanken krijgen opgelegd als ze stenen naar de bezettingsmacht gooien. Om nog maar te zwijgen van de vernietiging van Europese ontwikkelingsprojecten voor de Palestijnse bevolking door Israël; de schade voor Nederland bedraagt inmiddels ruim drie miljoen euro.

Het boek biedt veel meer voorbeelden van deze deprimerende realiteit. Ze worden stuk voor stuk door Israëlische wetgeving 'gelegitimeerd', maar zijn onder internationaal recht illegaal, zoals dat voor het hele koloniale project in bezet Palestina geldt. Probleem is echter dat de internationale gemeenschap weigert Israël sancties op te leggen. Kritisch 'gesputter' is er volgens Walters wel, maar in de praktijk mag Israël al 51 jaar zijn gang gaan.

Ook vanuit de Israëlische politiek is er amper weerstand. "Met betrekking tot het Israëlisch-Palestijnse conflict is er maar één smaak: pro-Israël, pro-leger", schrijft Walters. Kritiek op de bezetting is er wel, maar die valt in het niet bij het dominante nationalistische geluid, dat vaak ronduit racistisch is. Walters: "Routinematig schilderen Israëlische media en politici de Palestijnen af als een stelletje ongecultiveerde terroristen dat te lui is om te werken, behept met barbaarse opvattingen en aangeboren antisemitisme."

De weinige kritische media worden als 'extreemlinks' en 'anti-Israëlisch' verketterd. Ook buitenlandse media worden op de huid gezeten. Plaatsen zij een onwelgevallige kop, dan volgt "een klaagzang over de anti-Israëlische, zo niet antisemitische bevooroordeeldheid van de westerse nieuwsmedia". Niet zelden worden

'nalatige' correspondenten bedreigd met intrekking van hun perskaart. Walters kan ervan meepraten: hij werd na drie jaar het land uitgewerkt wegens 'onwelgevallige berichtgeving'. De beschrijving van zijn aanvaring met de autoriteiten leest als een soap.

LANGE ARM

Over de hele linie staat de Israëlische democratie onder druk, betoogt Walters. Kritische mensenrechtenorganisaties en kunstenaars gaan in toenemende mate gebukt onder wettelijke maatregelen die hen het functioneren bemoeilijken. In lastercampagnes worden zij gestigmatiseerd als anti-Israëlische of zelfs antisemitische opruiers en landverraders. Buitenlanders met 'verkeerde' opvattingen wordt in toenemende mate de toegang tot het land ontzegd, ook als zij joods zijn. Intussen zijn personen met daadwerkelijk antisemitische en neonazistische denkbeelden welkom.

Aandacht heeft Walters ook voor het grote aantal propagandistische organisaties dat Israël in binnen- en buitenland terzijde staat. Zij gaan voorop in het belasteren van tegenstanders van de bezetting, en proberen overal het beleid te beïnvloeden. De 'Lange Arm van Tel Aviv' reikt tot in onze Tweede Kamer, waar een beruchte organisatie als NGO Monitor een gewillig oor vindt bij partijen als de SGP, ChristenUnie, PVV en VVD. Walters beperkt zich in zijn kritiek niet tot Israël. Ook de Palestijnen krijgen hun portie. In duidelijke bewoordingen bekritiseert hij het gebrek aan (pers)vrijheid onder het bewind van zowel Hamas als de Palestijnse Autoriteit. Scherp veroordeelt hij ook het plegen van aanslagen op Israëlische burgers. Consequent hanteert Walters het internationaal recht als maatstaf, en dat valt te prijzen.

In *Israël zegt geen sorry meer* vertelt Walters een rijk, maar ook verontrustend verhaal. Zoals hij zelf in zijn inleiding zegt: "Een verhaal dat ook – en misschien wel vooral – zorgen zou moeten baren bij degenen die van Israël houden."

Martijn de Rooi

Derk Walters, *Israël zegt geen sorry meer*, Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum, Houten, 2018.

Van Derk Walters en fotograaf Dirk-Jan Visser is online de interactieve documentaire *The Holy Road* te zien, het verslag van een tocht over Route 60, de weg die de Westelijke Jordaanoever van noord naar zuid doorkruist: www.theholyroad.org

COLUMN VAN DIJK

Grenzen

Op vakantie in Rusland kocht ik een kaart waar de bezetting van de Krim als voldongen feit wordt gepresenteerd: de Krim is Russisch, Oekraïne houdt op aan de bovenrand van de landtong die het schiereiland met het vasteland verbindt. Een nieuwe 19 kilometer lange brug verbindt sinds dit voorjaar het vasteland van Rusland met het schiereiland. Daar zijn de Russen in de meerderheid. Vier jaar geleden kozen zij per referendum voor aansluiting bij Rusland. Internationaalrechtelijk deugt het niet, reden voor de hele wereld met uitzondering van Wit-Rusland om de officiële annexatie van het schiereiland niet te erkennen. En het deugt al helemaal niet dat de Russische justitie Krim-bewoner en filmmaker Oleg Sentsov vanwege zijn verzet tegen de aansluiting twintig jaar gevangenisstraf oplegt. Maar herstel van de oude situatie is niet waarschijnlijk. De Krim is nu weer in Russische handen. Dat was het vroeger ook al. Pas in 1954 heeft Chroestsjov, die zelf ook uit de Oekraïne kwam, het schiereiland onderdeel gemaakt van de socialistische Sovjetrepubliek Oekraïne, bij wijze van gebaar van vriendschap tussen het Russische en het Oekraïense volk. Nu staat de situatie op de Krim voor een onoverbrugbare vijandschap tussen de twee volken.

Het is een vijandschap die van twee kanten kunstmatig gevoed moet worden. Want, zoals zelfs oppervlakkige toeristen kunnen vaststellen, Russen en Oekraïners hebben naast heel veel persoonlijke en familiebanden erg veel gemeen in de geschiedenis, taal, cultuur, religie, literatuur. Het puikje van de Russische literatuur, Tsjechov, Boelgakov, Paustovski, komt uit Oekraïne. Op het Rode Plein in Moskou bij het graf van de Onbekende Soldaat staan als verwijzing naar de herkomst van de omgekomen soldaten marmeren platen met de namen van alle grote steden in de voormalige Sovjet-Unie, Kiev vooraan. "Die oorlog" die nog steeds zo bepalend is in het wereldbeeld van mensen uit de gehele regio, "hebben we gezamenlijk gewonnen," zegt dat monument. En wie een toer maakt door de ondergrondse langs al die fraai gedecoreerde stations ziet dat een van de mooiste mozaïeken gewijd is aan de vriendschap tussen Rusland en Oekraïne.

Daar is nu weinig meer van over. Poetin wilde een streep trekken na de regime change in Kiev. Ter bescherming van Ruslands belangen op de Krim. Familiebanden, geschiedenis, cultuur noch literatuur leggen enig gewicht in de schaal als machthebbers grenzen trekken.

Jos van Dijk

Aleppo

de stad is verwoest
maar de mensen niet

onverwoestbaar

pakken zij
het leven weer op

proberen de verwoesting
achter zich te laten

over de sporen ervan
heen te stappen

en ruimte te scheppen
voor de toekomst.

Tekst: Jan Schaake
Foto's: Simone Gerard

Meer beelden en blogs via www. simonegerard.nl
De tentoonstelling "The silence after the mortars" is tot 6 oktober te zien in het Vrijhof UT in Enschede.

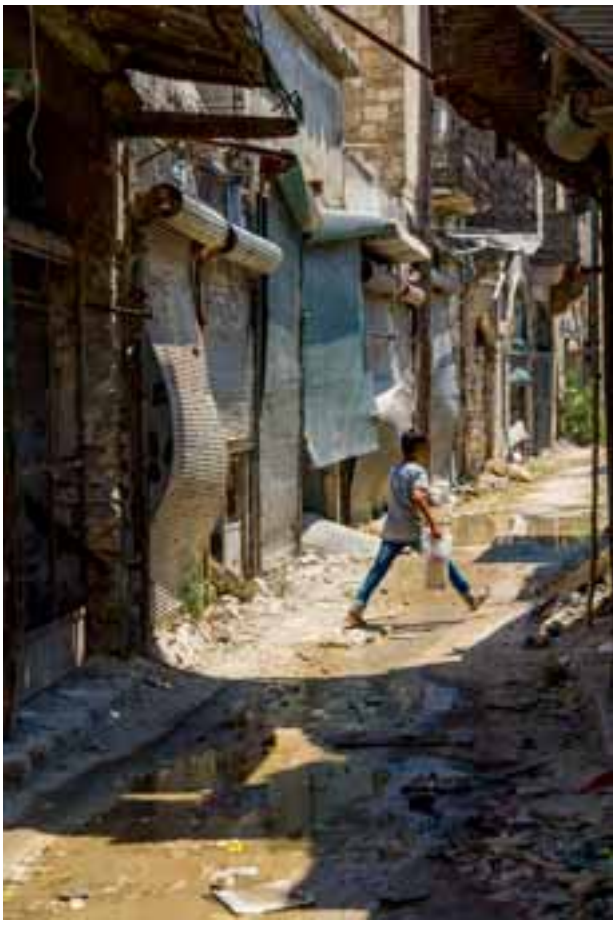

VredesMagazine informeert over oorlog en vrede, over machtspolitiek en veiligheidsbeleid, maar ook over alternatieven voor geweld en het opbouwen van een vredescultuur. Vredesmagazine analyseert, stemt tot nadenken en schudt mensen wakker.

Neem een abonnement of vraag een gratis proefnummer aan!

www.vredesmagazine.nl

Abonnee worden

VredesMagazine wordt gratis toegezonden aan leden van het HVP, Pais en ook aan donateurs van Stop de Wapenwedloop en VD AMOK. Als u Vredes-Magazine regelmatig op uw deurmat wilt vinden kunt u dus lid of donateur worden van een of meer van deze organisaties. Zie de beschrijvingen op deze pagina. Een abonnement zonder ergens lid of donateur van te worden is ook mogelijk via opgave aan: VredesMagazine, Ezelsveldlaan 212, 2611 DK Delft of info@vredesmagazine.nl

VredesNieuws

Wilt u het nieuws van en voor de vredesbeweging sneller en uitgebreider? Abonneer u dan gratis op onze e-mailnieuwsbrief VredesNieuws via: www.vredesbeweging.nl/nieuws/aanmelden.php

Het Vredesmagazine en zijn organisaties

VD AMOK

Lauwerecht 55, 3515 GN Utrecht
030 8901341, www.vdamok.nl

VD AMOK is de voortzetting van de samenwerking tussen de Vereniging Dienstweigeraars (VD) en het Antimilitaristies Onderzoekskollektief (AMOK). We doen onderzoek op het gebied van oorlog en vrede en leveren zo een bijdrage tot een radicale vredesbeweging in de vorm van berichtgeving en analyses. Voor VredesMagazine maken wij de onderzoeksdossiers.

Giften ter ondersteuning van ons documentatiecentrum en kantoor (waar ook Vredesmagazine wordt gemaakt) zijn welkom op NL28INGB 0005 5676 07 t.n.v. VD AMOK Utrecht.

Twitter: @keesamok sinds vijf jaar vrijwel dagelijks tweets over kernwapens, wapenhandel en militaire interventies.

Blog: troepenbewegingen.blogspot.nl – enkele malen per week berichten over militaire bases, troepenverplaatsingen, bewapening en geheime diensten.

HAAGS VREDESPLATFORM

Secretariaat: Jan Bervoets, Valkenboskade 461, 2563 JC Den Haag, tel 070-3922102
e-mail: jan.bervoets@casema.nl
website: www.haagsvredesplatform.nl

VREDESBEWEGING PAIS

Vredesbeweging Pais is de Nederlandse tak van War Resisters' International. Onze wortels gaan terug tot de Eerste Wereldoorlog.

Vredesbeweging Pais staat voor het ideaal van een wereld zonder oorlog en voor een geweldloze, duurzame en rechtvaardige samenleving. We zijn daarvoor op vele manieren actief in Nederland en via de WRI in de hele wereld. Wilt u lid worden, ons steunen of zelf meedoen, kijk dan op: www.vredesbeweging.nl of bel: 015-7850137. Twitter: @vredesbeweging
Facebook: facebook.com/vredesbeweging

STOP DE WAPENWEDLOOP

Stop de wapenwedloop is van oorsprong een "samenwerkingsverband", ontstaan bij de opkomst van de massabewegingen, zoals tegen de neutronenbom aan het eind van de jaren zeventig jaren en die tegen de plaatsing van kruisraketten, bijna 30 jaar geleden.

Het vraagstuk van de strijd tegen oorlog heeft vele facetten. Hoe oorlog bestreden moet worden, daarover zullen wel verschillende benaderingen blijven bestaan. Maar deze strijd moet wel plaatsvinden, en daartoe blijft een boven partijen en richtingen uitstijgende vredesbeweging een noodzaak.

WILPF- WOMEN'S INTERNATIONAL LEAGUE FOR PEACE AND FREEDOM

Laan van Nieuw Oost-Indië 252,
2593 CD, Den Haag tel: 070 3974682
(secretariaat) of 0345 615105 (penningmeester),
e-mail: info@wilpf.nl

HUMANISTISCH VREDESBERAAD

Postbus 235, 2300 AE Leiden, 06-47139247,
e-mail: info@humanistischvredesberaad.nl
website: www.humanistischvredesberaad.nl

Op de website van het HVB staat nieuws over de verkiezingen in Kenia. Op 9 september kreeg Rudi Vranckx de ereprijs 'Journalist voor de Vrede 2018' uit handen van Sinan Can.

Het HVB was gast bij 'Enschede voor Vrede' in Enschede.

Voor de komende activiteiten zijn donaties heel welkom. NL29INGB0000079911 t.n.v. HVB te Alphen.

Onderzoeksdossier VD AMOK

DE VREDESBEWEGING

en de NAVO

Tekening: Len Munnik

• De ijzeren vuist van de NAVO •
• Open grenzen voor militaire transporten •
• Beginnend verzet •

Dit dossier is een product van VD AMOK. Redactie: Kees Kalkman, Henk van der Keur, Jan Schaake

Prompt Global Strike

De ijzeren vuist van het Pentagon

Volgens een rapport van het Center for European Policy Analysis is de *Suwalki Corridor* **"de kwetsbaarste schakel van de NAVO aan de oostelijke flank". Voor de NAVO speelt Suwalki nu de rol van de beruchte** *Fulda Gap* **uit de Koude Oorlog – de kwetsbare plek waarlangs de cohorten van het Pakt van Warschau konden opmarcheren naar West-Europa. Suwalki ligt echter bijna 1.500 km oostwaarts van Fulda. Zover is de NAVO opgeschoven naar het oosten.**

De Suwalki Corridor is een 65 km brede landstrook die Polen verbindt met Litouwen. In het geval van een oorlog tussen Rusland en de NAVO in de Baltische regio ligt het militair-strategisch voor de hand dat het Russische leger vanuit de nabij gelegen vesting Kaliningrad zal proberen met zwaar materieel die corridor te sluiten om daarmee te voorkomen dat NAVO-versterkingen het strijdtoneel bereiken. Overigens is hierbij de positie van het buurland Wit-Rusland ook van belang.

Vooropgesteld dat het een onwaarschijnlijk scenario is, de risico's van de troepenconcentraties van NAVO en Rusland in deze sector zijn er wel degelijk. De NAVO probeert vooral hoofdkwartieren en troepen steeds verder naar het oosten te verplaatsen en mobilisatieprocedures te versnellen. Maar wat als het Pentagon inmiddels al een gevaarlijk scenario ontwikkeld heeft om de Russische troepen te stoppen voordat die in beweging kunnen komen? Dat scenario zou Prompt Global Strike kunnen zijn.

SNEL EN PREVENTIEF

De ambitie van Prompt Global Strike (PGS) is om overal ter wereld binnen een uur een conventioneel precisiebombardement uit te kunnen voeren op doelen waarvoor geen andere wapensystemen binnen dat tijdsbestek beschikbaar zijn. PGS is bij uitstek geschikt voor preventieve oorlogsvoering, zoals die tijdens het presidentschap van George W. Bush populair werd. Het project werd voor het eerst genoemd in de Nuclear Posture Review van 2001 (die na 9-11 verscheen). Voor Bush was het toen een prioriteit. Maar het wordt ook aangeprezen als middel om minder snel naar een kernwapen te hoeven grijpen. De voorstanders zijn bang dat de gevolgen van het overschrijden van de nucleaire drempel ertoe leiden dat de VS zullen aarzelen om oorlogen te beginnen tegen kernwapenstaten of landen die op de drempel staan om

Foto: Joshua hammond/US Navy

OP 18 JANUARI OEFENDEN DE PARATROOPERS VAN DE 173e BRIGADE BIJ PORDENONE, ITALIË.

dat te worden. Daarom steunde de regering Obama, die de rol van kernwapens wilde beperken, de verdere ontwikkeling van dit systeem ook. Daarnaast is PGS bij uitstek geschikt voor urgente doelen, die gedurende een zeer beperkte tijd zichtbaar zijn. De klassieke voorbeelden zijn een vergadering van Al-Qaida waarvan de plaats op het laatste moment bekend wordt en de ontdekking dat Noord-Korea bezig is een nucleaire raket klaar te maken om het vasteland van de VS te treffen.

MINI-KERNWAPENS

De regering Trump heeft een nieuwe weg ingeslagen, ze wil door het kleiner maken van de explosieve kracht kernwapens juist bruikbaarder maken voor oorlogsvoering. Toch blijft ook deze regering flinke sommen uittrekken voor de verdere ontwikkeling van PGS.

Mogelijke middelen om een Prompt Global Strike uit te voeren zijn:

– Raketten die nu gebruikt worden voor de strategische kernmacht van de VS, te lanceren vanaf land of vanaf onderzeeërs.

– Een door een vliegtuig of onderzeeër te lanceren hypersonische kruisraket (vijf keer zo snel als het geluid).

– Een kinetisch wapen (dat zijn effect heeft puur als gevolg van massa en snelheid, niet door een explosief) dat wordt gelanceerd vanaf een platform in de ruimte.

HUIDIGE CAPACITEIT

In 2010 suggereerde de toenmalige minister van defensie Robert Gates tijdens een uitzending van Meet the Press dat de VS al beschikten over PGS: “En we hebben prompt global strike dat ons een aantal conventionele alternatieven biedt voor geleide wapens voor de lange afstand die we vroeger niet hadden.” Een analyse van het Nuclear Threat Initiative uit hetzelfde jaar stelt dat PGS kan worden ingezet tegen troepenconcentraties. Volgens het Hague Centre for Strategic Studies over Noord-Korea uit november 2017 “is het onduidelijk of elementen van het zogenaamde Prompt Global Strike systeem volledig operationeel zijn.”

Kan het zijn dat de VS onder de radar wapensystemen heeft ontwikkeld die een eind in de richting gaan van PGS? De overbrengingsmiddelen kunnen al beschikbaar zijn en de gevechtskoppen zo nodig ontwikkeld binnen de geheime programma’s van het Pentagon, gezien het benodigde verrassingseffect. Te denken valt aan:

– Strategische bommenwerpers zoals de B-52 met conventionele kruisraketten zijn te langzaam om het criterium voor PGS (maximaal een uur om het doel te treffen) te vervullen. Maar de moderne types kruisraketten zijn in staat om lange tijd boven een inzetgebied rond te cirkelen in afwachting van definitieve inlichtingen.

– De marine van de VS heeft vier Trident onderzeeërs voor ballistische raketten aangepast zodat ze niet-nucleaire kruisraketten kunnen dragen. Deze doen er wel twee tot drie uur over om hun doel te bereiken. Het bereik is 2800 km, voldoende om bijv. vanuit IJsland Kaliningrad te bereiken.

Zover is de NAVO opgeschoven naar het oosten

– Voorwaarts gestationeerde PGS. De VS zouden tweetraps ballistische raketten (om ze te onderscheiden van de nucleaire strategische raketten) kunnen plaatsen op bases zoals Guam, Diego Garcia of in Alaska. Dit zou evenwel niet onbemerkt kunnen gebeuren.

Alles bij elkaar is er enige grond om aan te nemen dat de VS inmiddels een interim-capaciteit voor prompt global strike hebben ontwikkeld. Die zou dan bijvoorbeeld kunnen bestaan uit de strategische bommenwerpers die regelmatig aanwezig zijn op bases als Guam, Diego Garcia en Fairfax (Engeland) in combinatie met de conventionele Trident onderzeeërs.

De kritiek op Prompt Global Strike (in het verleden ook vanuit het Congres) is dat een nucleair bewapende tegenstander niet kan weten of de op hem afgeschoten (kruis)raketten al dan niet van kernwapens zijn voorzien. De inzet van deze wapens zou dus een kernoorlog kunnen uitlokken. Beter is het onderhandelingen tussen NAVO en Rusland te openen over het terugschroeven van de paraatheid en het naar achteren verplaatsen van troepenconcentraties.

Kees Kalkman

Protesten tegen nieuw NAVO-hoofdkwartier en Amerikaanse kernwapens

Op 21 juli 2018 hebben 150 vredesactivisten in het Duitse Ulm betoogd tegen het daar geplande Logistieke Hoofdkwartier van de NAVO. De demonstratie begon bij de Wilhelmskazerne waar het commando moet worden ondergebracht en ging in de binnenstad naar de Hans-und-Sophie-Scholl-Platz.

Rainer Schmidt van de plaatselijke vredesgroep in Ulm sprak: “Dit is het bekende sabelgekletter tegen Rusland uit de tijd van de Koude Oorlog. Maar in plaats van bewapening moet de politiek zich richten op dialoog en kan het geld beter investeren in een goede verstandhouding tussen de volkeren.” De organisatoren uit Ulm werden ondersteund door activisten uit Stuttgart Tübingen, Reutlingen, Geislingen en de streek rond het meer van Konstanz. Heike Hänsel van de Bondsdagfractie van Die Linke legde uit dat de taak van het Joint Support Enabling Command (JSEC) van de NAVO is om snelle troepenbewegingen te organiseren – en wel in oostelijke richting. “Deze draaischijf heeft een heel nieuwe dimensie die vergezeld wordt van een massieve bewapeningspolitiek.” Momenteel heeft de Bondsrepubliek Duitsland de hoogste militaire begroting uit zijn geschiedenis.

Bron: Informationsstelle Militarisierung (IMI), Ausdruck 4/2018 p. 16

Open grenzen voor militaire transporten

Militair overwicht wordt niet alleen bepaald door de omvang van de legermachten, maar zo mogelijk nog meer door de snelheid om deze van A naar B te transporteren. Dat wisten de Romeinen al, die uitblonken in de aanleg van een netwerk van vooral militaire wegen en het was één van de belangrijkste drijfveren bij de razendsnelle groei van het spoorwegennetwerk eind 19de eeuw.

DE ROUTE VANAF DUITSLAND NAAR RUSLAND

Militaire mobiliteit blijkt dan ook een belangrijke speerpunt te zijn van zowel de NAVO als van de al even razendsnel militariserende Europese Unie. Enerzijds door de keuze om roulerende troepenmachten in Oost-Europa langs de grens met Rusland beschikbaar te hebben, waardoor er steeds militair personeel en materieel heen en weer verplaatst moet worden, anderzijds door de formulering van qua snelheid en slagkracht steeds ambitieuzere troepenmobilisaties richting Oostgrens als reactie op een eventuele Russische aanval op de Baltische staten.

Om die beoogde snelheden te kunnen halen zijn de Amerikanen alweer begonnen om onder andere in het Nederlandse Eygelshoven (in Zuid-Limburg) depots te heropenen waar hun rijdend materiaal paraat wordt gehouden, maar een deel van het materieel zal ook ingevlogen moeten worden.

Vanuit de aloude èn omstreden reclameslogan "Nederland transportland" verklaarde onze minister van defensie, Bijleveld, afgelopen april tijdens haar eerste bezoek aan haar toenmalige Amerikaanse collega Mattis dat Nederland de toegangspoort wil worden voor het Amerikaans defensiematerieel dat naar Europa vervoerd moet worden. In dat verband bood ze de Amerikanen extra Nederlandse hulp aan om de militaire mobiliteit te vergroten.

Drie maanden later, afgelopen juli, kreeg de gemeente Rotterdam groen licht van de NAVO om samen met de ministeries van defensie en Infrastructuur en spoorbeheerder ProRail een militaire 'snelweg' aan te leggen, om er zeker van te zijn dat wegen, sporen en bruggen 'tankproof' zijn.

Naast deze NAVO-projecten trekt de EU vanaf 2020 (van 2021 tot 2027) 6,5 miljard euro extra uit voor de renovatie van militaire infrastructuur onder de projectnaam "Connecting Europe Facility - Military Mobility".

MILITAIR SCHENGEN

Bijlevelds aanbod was geen nieuw Nederlands beleid. Haar ambtsvoorganger Hennis claimde vorig jaar een soortgelijke voortrekkersrol van Nederland als het om militaire mobiliteit gaat. In dat geval ging het echter om PESCO, de "Permanente Europese VeiligheidsSamenwerking", waarbinnen hard gewerkt wordt aan een geïntegreerde Europese militaire infrastructuur dat vooral geen Europees leger mag heten maar er steeds meer op begint te lijken.

Meer nog dan een fysieke militaire snelweg dwars door Europa, ging het in het pleidooi van Hennis over het slechten van bureaucratische barrières. Terwijl naar aanleiding van de vluchtelingencrisis (en al eerder vanwege de Oost-Europese transportsector) de roep steeds luider werd om de Europese binnengrenzen maar weer te sluiten, stelde zij een "militair Schengen" voor om een zo vrij mogelijk verkeer van militair personeel en materieel door Europa mogelijk te maken. Dit naar aanleiding van een klacht van luitenant-generaal Ben Hodges, commandant van de Amerikaanse troepen in Europa, dat al die paspoortcontroles waar hij kennelijk steeds aan onderworpen is, het militair transport evenzeer hinderen als bruggen, tunnels en stukken wegdek die het zware militaire materiaal niet kunnen dragen.

Ook vallen wapentransporten, met name die van munitie, thans nog onder de Europese (en nationale) regels voor 'gevaarlijke transporten' waar, net als bij andere gevaarlijke transporten, extra vergunningen en zorgvuldige procedures voor nodig zijn om risico's voor de Europese burgerbevolking binnen de perken te houden. Dat dat geen overbodige luxe is, mag blijken uit de gezondheidsrisico's die de verflagen van militair materieel vormden voor het defensiepersoneel dat eraan heeft blootgestaan. Maar defensie wil voor transporten van dit materieel dus een vereenvoudiging van de regelgeving.

Samen met Duitsland is Nederland 'lead nation' van het PESCO-project 'militaire mobiliteit'. Van de in totaal 17 PESCO-projecten blijkt deze het meeste aan-

tal deelnemende landen te hebben omdat deelname relatief weinig investeringen vergt. Er is inmiddels voortvarend begonnen met het formuleren van voorstellen om de bureaucratie ten aanzien van militaire transporten te verminderen en ook zal er een inventarisatie gemaakt worden van wegen, bruggen en tunnels die aangepast zullen moeten worden. Omdat die stukken infrastructuur ook voor niet-militair gebruik beschikbaar zullen zijn, meent de EU daar de komende jaren ook wel geld voor beschikbaar te kunnen stellen. Het is nog niet zo ver, maar het zou mij niet verbazen als de bekende borden met de mededeling dat een stuk infrastructuur mede door de EU wordt gefinancierd over een paar jaar vooral bij infrastructurele werken staan die met het oog op het militair gebruik zijn geselecteerd. Bij de presentatie van het EU-actieplan Militaire mobiliteit, eind maart, zei het EU-commissielid voor transport, Violeta Bulc: "het doel is om militaire behoeftes mee te nemen in de planning van onze infrastructurele werken."

VERBINDINGEN

De Europese Unie was ooit een 'vredesproject' waarbij vrij verkeer van personen en goederen vooral de economische samenwerking en de culturele uitwisseling ten goede zou komen en al doende hechte verbindingen tussen de lidstaten zou smeden. Maar bij dezelfde gelegenheid zei Bulcs collega, tevens hoge vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, Mogherini: "Bevordering van vrede en het garanderen van veiligheid zijn de hoogste prioriteiten van de EU. Met het faciliteren van militaire mobiliteit, dragen we bij aan de internationale veiligheid èn verdiepen we de samenwerking binnen de EU." Maar dat is een invulling van de termen vrede en samenwerking die we vooral bij de NAVO vonden. Het zal ook niet voor niets zijn dat het project 'militaire mobiliteit' samen met de Europese multinationale gevechtseenheden of Battle Groups expliciet door de Europese Commissie wordt geplaatst in het kader van de omvorming van de EU naar een militaire verdedigingsorganisatie en dat dit daarom zowel de NAVO als de EU dient.

Jan Schaake

Protesten tegen de NAVO-top

Op 7 juli jl. werd in Brussel door duizenden mensen gedemonstreerd tegen de NAVO-top die daar enkele dagen later zou plaatsvinden. De tocht was kleurrijk, een krachtig protest tegen de oorlogspolitiek en een sterke vredesboodschap. Tot het protest was opgeroepen door Belgische vredesorganisaties en groepen op het gebied van milieu, ontwikkeling en mensenrechten, vakbonden en het internationale netwerk No to war – No to NATO.

Ludo de Brabander, lid van het coördinerend comité van het netwerk sprak: "De NAVO wil de militaire uitgaven verhogen tot 2% van het bruto nationaal product van elke lidstaat. Voor Europa hebben we het dan over 100 miljard euro extra, elk jaar opnieuw. Dit is waanzin. We hebben dat geld nodig voor de strijd tegen armoede, voor investeringen in sociaal beleid en een beter milieu."

De volgende dag werd door het internationale netwerk No to war – No to NATO en Belgische vredesorganisaties zoals Vrede uit Gent een internationale tegentop gehouden in Brussel. Daar kwamen 100 deelnemers uit 15 NAVO-landen en vijf niet-NAVO-landen op af.

De deelnemers verklaarden zich te verzetten tegen:

- De massieve bewapeningsuitgaven van de NAVO-landen, het doel om 2% van het nationaal product uit te gaan geven aan bewapening.
- De modernisering van kernwapens die de drempel voor een kernoorlog verlaagt en regionale kernoorlogen mogelijk maakt.
- De monsterachtige en dodelijke wapenexporten.
- De drone-oorlog en een verdere automatisering en robotisering van de oorlog.

Foto's : Lucas Wrl

De deelnemers waren het er over eens dat een doel op lange termijn van het vredeswerk de ontbinding en opheffing van de NAVO zou moeten zijn. Als afzonderlijke landen zich terugtrekken uit de NAVO is dat een belangrijke stap.

Het netwerk No to War – No to NATO is vooral verontrust over de militarisering van Europa die verbonden is met de NAVO, maar zich daar ook van los wil maken en die de gevaren van confrontatie en oorlog in de wereld verder vergroot. Europa moet terugkeren tot een politiek van "gedeelde veiligheid", in het bijzonder met Rusland.

Het internationale netwerk zal zich samen met andere vredeskrachten met vele acties voorbereiden op de 70ste verjaardag van de oprichting van de NAVO in april 2019. "De NAVO hoort op de vuilnishoop van de geschiedenis." Dat was de conclusie van de tegentop in Brussel op 8 juli 2018.

Bron: International PeaceBureau Newsletter July 2018

Vertaling en bewerking: Kees Kalkman

Beginnend verzet in Dülmen

Een internationale vredesfietstocht vanuit het Duits-Nederlandse grensgebied laat zien dat oude vredesthema's terugkeren bij nieuwe initiatieven.

Foto: DFG-VK NW

FAHHRRAD TOUR 2018

Dülmen is een middelgrote stad tussen Münster, het Ruhrgebied en de grens met Nederland. Napoleon onderkende de strategische ligging al en liet over Dülmen een heerbaan van Wezel naar Münster lopen, die later werd gevolgd door een spoorlijn. Toch duurde het nog tot na de Tweede Wereldoorlog voordat Dülmen garnizoensstad werd, maar dan ook meteen een grote. Tegen de stad (en de spoorlijn!) aan lagen de Tower Barracks waar een groot contingent van het Britse bezettingsleger gelegerd was. Na de Duitse herbewapening werd het 7de artillerieregiment van de Duitse Bundeswehr eveneens in Dülmen gestationeerd. Haar St. Barbara-kazerne was naar verluidt de grootste van Duitsland, maar nog belangrijker is dat de pantserhouwitsers van dit regiment vanaf 1965 met in Dülmen-Visbeck opgeslagen nucleaire granaten waren uitgerust. De aanwezigheid van deze nucleaire munitie bracht ook Amerikaanse en Franse beveiligingstroepen naar Dülmen.

In de jaren tachtig was Dülmen een geliefd doel voor de ook in Duitsland – en met name in Nordrhein-Westfalen – brede en actieve vredesbeweging. Vanuit de omliggende steden Nottuln, Coesfeld, Haltern en Lüdinghausen liep men vanuit vier windstreken een Paasmars naar Dülmen. In Dülmen zelf was echter geen vredesbeweging van enige betekenis; daarvoor waren de verschillende legeronderdelen te nadrukkelijk aanwezig en te belangrijk voor de lokale middenstand.

VUURWERKOPSLAG

Na afloop van de Koude Oorlog verdwenen de atoomgranaten meteen al in 1991. De Bundeswehr verliet Dülmen in 2003 en tien jaar later was ook de laatste Britse militair verdwenen. De opslagplaats van de atooomgranaten wordt thans door het Enschedese bedrijf Haarhuis gebruikt als vuurwerkopslag; het terrein van de St. Barbara-kazerne is een bedrijventerrein geworden, de militaire oefenterreinen zijn teruggegeven aan de natuur en voor de Tower Barracks (dicht bij de stad èn bij het spoor) ontwikkelde de gemeente plannen voor een centrum voor logistieke bedrijven.

Maar in 2016 werd door die plannen een streep getrokken. Het Amerikaanse leger had haar oog op dit terrein laten vallen en vond het een ideale locatie voor een logistiek depot voor haar pantservoertuigen en houwitsers. Die kunnen daar beschikbaar gehouden worden om, mocht er oorlog met Rusland uitbreken, vanuit Dülmen naar de Russische grens te gaan. De voertuigen kunnen dan vervolgens worden gecombineerd met de bijbehorende legereenheid van ongeveer 4.000 militairen die vanuit de VS zouden worden overgevlogen. Met hun materieel kunnen ze dan Rusland binnen rijden.

Deze keer ontstond juist wel in Dülmen een vredesinitiatief tegen dit tastbare bewijs van een hervatting van de Koude Oorlog. De vereniging Friedensfreunde Dülmen werd opgericht en had in korte tijd al tientallen leden onder de Dülmense burgerij. Onder het motto "Krieg fängt hier an" (oorlog begint hier) werd op Tweede Paasdag 2018 voor het eerst in jaren weer een boven lokale Paasmars georganiseerd. Dit keer echter niet door de vier omliggende steden, maar vanuit Dülmen zelf.

Ook werden vanuit Dülmen contacten gelegd met mensen rond het Zuid-Limburgse Eygelshoven, waar in 2016 een vergelijkbaar Amerikaans wapendepot was heropend en natuurlijk met de vredesbeweging in Münster die al vele jaren – vaak in samenwerking met Enschede voor Vrede – protesteerde tegen de aanwezigheid van het hoofdkwartier van het in 1991 opgerichte Eerste Duits-Nederlandse legerkorps in deze stad en de rol die deze speelde tijdens de oorlog in Afghanistan. Dit voorbeeld voor Europese multinationale strijdmachten zal thans als "Very High Readiness Joint Task Force" in NAVO-verband als eerste oostwaarts trekken bij een Russische aanval.

BURGEMEESTERS VOOR VREDE

Via Münster kwamen we vanuit Enschede dus ook in aanraking met Dülmener Friedensfreunde en voor hen zijn wij weer een zinvol contact naar de mensen rond Eygelshoven. Een maand nadat we

Foto: DFG-VK NW

FAHHRRAD TOUR 2018

vanuit Enschede aan hun Paasmars hadden meegedaan, kwamen vijftien Dülmense vredesvrienden op 5 mei jl. naar Enschede om aan onze maandelijkse wake tegen oorlog en geweld deel te nemen. Duitse vredesactivisten op 5 mei is natuurlijk wel aanleiding voor een foto en een stukje in de krant. De verbijstering van de journalist toen deze hoorde dat als het ware in onze achtertuin zo concrete voorbereidingen worden getroffen voor een militaire confrontatie met Rusland is in het artikel op de stadspagina's van de krant duidelijk te lezen. Voor zo'n publiek bereik moeten wij heel veel pamfletjes uitdelen!

In juni waren we vanuit Dülmen, Enschede en Münster in de laatstgenoemde stad waar het tweejaarlijkse congres van de Duitse Burgemeesters voor Vrede plaatsvond. De burgemeester van Münster, inderdaad ook burgemeester voor vrede, benadrukte vanuit de stedenband die Münster sinds 1989 met de Russische stad Rjazan heeft, het belang van dit soort stedenbanden tussen Duitse en Russische burgers om vijandsbeelden over en weer tegen te gaan. Als voorzitter van de Duitse vereniging van burgemeesters wilde hij zich dit jaar ook sterk maken voor dat soort stedenbanden.

HERDENKINGSJAAR

De Friedensfahrradtour (vredesfietstocht) die de Duitse WRI-afdeling DFG-VK dit jaar voor de vijfde achtereenvolgende keer begin augustus in de deelstaat Nordrhein-Westfalen organiseerde begon in Münster en liep onder andere over Dülmen èn Eygelshoven naar de Amerikaanse kernwapenbasis in het Belgische Kleine Brogel. Leden van de Münsterse vredesbeweging, Enschede voor Vrede en de Dülmener Friedensfreunde fietsten gezamenlijk op zaterdag 4 augustus de eerste etappe van Münster naar Dülmen mee. In Münster is dit herdenkingsjaar van 400 jaar begin Dertigjarige Oorlog (1618-1648 en dus 370 jaar Vrede van Münster / Westfalen) aangegrepen voor een grootschalige vredestentoonstelling in de verschillende musea. We bezochten onder andere een beeld van de in 1943 vanwege zijn joodse achtergrond vermoorde kunstenaar èn vredesactivist Otto Freundlich, die na afloop van de Eerste Wereldoorlog het plan voor een kunstroute "Straße des Friedens" van Parijs via Berlijn en Warschau naar Moskou promootte. Een verbinding tussen de hoofdsteden van landen die traditioneel als vijanden tegenover elkaar stonden (en staan?) dat recent weer als initiatief door een aantal kunstenaars en musea in Frankrijk, Duitsland en Polen is opgepakt, maar helaas nog niet naar Rusland is doorgetrokken.

Onderweg maakten we tijdens de vredesfietstocht over òonze "Straße des Friedens" een tussenstop in Nottuln, één van de vier steden rond Dülmen vanwaaruit in de jaren '80 een Paasmars naar Dülmen werd georganiseerd. De Friedens-

initiative Nottuln bestaat nog steeds: 60 leden, waarvan 10 actief en 50 vooral betalend. We werden in het stadhuis ontvangen en toegesproken door de locoburgemeester. Daarna sprak Robert Hülsbusch als voorzitter van Friedensinitiative. Hij memoreerde hoe in omliggende steden de lokale vredesgroepen na afloop van de Koude Oorlog hun bestaan beëindigd hadden, maar dat men er in Nottuln voor had gekozen door te gaan en het vredesstreven steeds weer nieuwe inhoud te geven.

TERUGROLLEN

Wat we nu echter zien, zo stelde hij, is dat we niet zozeer verder komen en nieuwe uitdagingen aan kunnen gaan, maar als het ware terugrollen naar een vredesstrijd die we dachten achter de rug te hebben. Uit de beginperiode van de Friedensinitiative Nottuln die in 1981 werd opgericht, haalde hij een affiche tegen kernwapens tevoorschijn. In plaats van achterhaald wordt op dit moment over modernisering gesproken en zelfs over de ontwikkeling van een Duits kernwapen. Een ander affiche stamde uit de latere jaren tachtig: "vriendschapsbeelden i.p.v. vijandsbeelden" stond erop. Toen ging het om de Sovjets, nu om de Russen, maar de noodzaak is hetzelfde. Een derde affiche uit de jaren negentig ging over vreemdelingenhaat. Toen vooral tegen vluchtelingen uit Bosnië en ook die boodschap laat zich maar al te gemakkelijk omzetten naar de weerstand tegen vluchtelingen uit Syrië anno nu.

De oude vredesthema's komen weer terug en de voorzitter van de Friedensinitiative Nottuln zag ook dat her en der weer nieuwe vredesinitiatieven tevoorschijn komen. Jarenlang was het vredesinitiatief in Nottuln het enige in het gebied tussen Münster en het Ruhrgebied, maar de laatste tijd komen er weer steeds meer bij waarvan die in Dülmen het meest aansprekende voorbeeld is. Misschien ook wel voor ons. En in de naastgelegen 'Kreis' Recklinghausen hebben afgelopen zomer alle burgemeesters zich bij Burgemeesters voor Vrede aangesloten.

Jan Schaake

Een week actie tegen vliegbasis Ramstein

Bij de Amerikaanse vliegbasis Ramstein in de Duitse deelstaat Rijnland-Palts vond eind juni een actieweek plaats tegen oorlog, illegale drone-aanvallen en het opvoeren van de militaire begrotingen. De deelnemers kwamen uit Duitsland en elf andere landen, waaronder de Verenigde Staten.

De basis Ramstein is een belangrijke draaischijf voor militaire transporten die de Amerikaanse luchtmacht uitvoert tijdens hun oorlogen in het Midden-Oosten. Er worden ook tankvliegtuigen gestationeerd die de luchtaanvallen ondersteunen. Daarnaast is Ramstein

een essentiële schakel bij de verbindingen in de drone-oorlog. Dronepiloten in de VS loggen in bij het coördinatiecentrum voor de luchtoorlog dat in Ramstein gevestigd is.

De actie tegen de basis vindt elk jaar plaats. Een vast onderdeel is het vredeskamp dat een week lang gevestigd wordt in de buurt van Ramstein in een prachtige omgeving. Dit was een ontmoetingspunt voor 600 kampeerders om te discussiëren over actuele politieke onderwerpen, workshops bij te wonen, lekker veganistisch voedsel te eten of simpelweg te relaxen met familie en vrienden. Dit alles in een vriendschappelijke en vreedzame sfeer.

Van 25 tot 28 juni werden workshops gehouden over kernwapens, genderegelijkheid en klokkenluiders, maar ook over de Britse en Amerikaanse vredesbeweging - voor elk wat wils. Op vrijdag 29 juni kwamen rond 40 vertegenwoordigers en activisten uit twaalf landen bijeen tijdens een internationale vergadering tegen buitenlandse militaire bases om te discussiëren over de situatie in hun landen, gezamenlijke acties en mogelijke gezamenlijke verdere stappen. Aan het eind daarvan werd een verklaring aangenomen: "Stop de oorlogen en niet de vluchtelingen!"In aansluiting daarop vond een openbare manifestatie over hetzelfde thema plaats in de naburige stad Kaiserslautern, die enkele honderden bezoekers trok.

Op zaterdag 30 juni demonstreerden rond 2.500 mensen tegen de basis Ramstein. Het was een zonnige dag. Na de slotbijeenkomst stelden 300 activisten een daad van burgerlijke ongehoorzaamheid. Ze blokkeerden gedurende 45 minuten de ingang van de basis. De week werd afgesloten met een feest op het vredeskamp.

Bron: International Peace Bureau Newsletter juli 2018
Vertaling en bewerking: Kees Kalkman

FONDS VREDESPROJECTEN HEEFT U NODIG!

Nog altijd voeren er mensen actie voor vrede. Zij kunnen uw steun goed gebruiken! Fonds Vredesprojecten steunt kleine radicale vredesacties aan de basis. Help mee.

IBAN NL54 INGB 0004738565
t.n.v. Fonds Vredesprojecten

KORTE BERICHTEN

Vredessymposium

Op 21 September 2018 op de Internationale Dag van de Vrede organiseert de Coalitie Vredesmissies zonder Wapens een vredessymposium getiteld:

Investeer in Vrede: Jong en Ontwapenend. Het vindt plaats op het stadhuis van Zwolle, van 13.30 tot 18.00 uur. Op het programma o.a. het huldigen van een aantal jonge vredeshelden door burgemeester H.J. Meijer. Meer info: 06-23245122.

Turi Vaccaro

In Italië is vredesactivist Turi Vaccaro veroordeeld tot een gevangenisstraf van meer dan een jaar voor zijn geweldloze acties tegen de megagrote antennes van het Amerikaanse satelietsysteem Muos op Sicilië. Hij protesteerde hiermee tegen de wereldoorlog die nu aan de gang is en die met dit communicatiesysteem voor drones gefaciliteerd wordt. Er loopt een petitie (tinyurl.com/turivaccaro) die om gratie voor hem vraagt.

Paardensport

De provincie Gelderland en de Oostenrijkse wapenfabrikant Glock sponsoren gezamenlijk paardensportevenementen. Dat moet ophouden, vinden Gelderse oppositiepartijen SP, GL en SGP.

Vredesweek

Van 15 t/m 23 september is het weer Vredesweek. Het thema is dit jaar: Generaties voor vrede! In veel plaatsen zijn er activiteiten. U vindt ze op www.vredesweek.nl.

Hoewel vanouds door PAX overkoepeld, is de Vredesweek nog steeds van de hele vredesbeweging, waaraan veel vredesorganisaties een bijdrage leveren. Zo is er in Den Haag het Just Peace Festival (www.justpeacethehague.com) en in Eindhoven is altijd het Vredesburo Eindhoven actief (www.vredesburo.nl/vredesweek-2018).

In Gouda organiseert het Museum voor Vrede en Geweldloosheid een hele week vol activiteiten, met o.a. voor kinderen een workshop graffiti en vredestapijt maken. Verder een bewustwordingsworkshop, film, een Walk of Peace en een Mini-Vredesfestival op zaterdag 22 september. De activiteiten zijn in en om het Vredesmuseum, dat hoopt hiermee mensen uit het hele land te trekken. Meer info op: www.vredesweekgouda.nl.

Vredesmuseum sluit

Het Museum voor Vrede en Geweldloosheid vormt met het Verzetsmuseum Zuid-Holland twee musea onder één dak. Aangezien het Verzetsmuseum gaat verhuizen, moet ook het Vredesmuseum weg. Er wordt nog gepraat over de mogelijkheid dat het Vredesmuseum, in een wat andere vorm, doorgaat in Gouda. Mocht u een goede plek weten om de vaste expositie van het Vredesmuseum tijdelijk onder te brengen, neem dan contact op via info@vredesmuseum.nl of 015-785.01.37

Jonge vredesactivisten

De Duitse vredesbeweging organiseert van 26-28 oktober een bijeenkomst voor jonge (onder 35 jaar) vredesactivisten. Ook jonge mensen uit andere landen zijn welkom. Er zullen workshops, discussies, creatieve acties en veel tijd voor onderling contact zijn.

Meer info: tinyurl.com/jongvrede

Freedom Flotilla

De onmenselijkheid van de blokkade van Gaza werd de afgelopen tien dagen geaccentueerd door het Israëlische optreden tegen de Gaza Freedom Flotilla, de kleine internationale vloot die met hulpgoederen onderweg was naar Gaza.

De schepen werden geënterd en in beslag genomen evenals de lading en de persoonlijke eigendommen van de opvarenden. De schepen worden verkocht en de opbrengst gaat naar wat wordt genoemd Israëlische slachtoffers van 'Hamas-terreur'.

Zuid-Korea

Eind juni besloot het Constitutionele Gerechtshof van Zuid-Korea het recht op weigering van militaire dienst wegens gewetensbezwaren te erkennen. Het gaf de regering opdracht om de mogelijkheid van vervangende dienst te gaan bieden.

Amerikaanse wapens

Uit nieuw internationaal onderzoek blijkt dat meer dan twee/derde van de Nederlandse, Belgische, Duitse en Italiaanse bevolking een geheel ander kernwapenbeleid verwacht van hun regeringen. In al deze vier landen heeft de VS kernwapens opgeslagen.

Uit het onderzoek blijkt dat 56 % van de Nederlanders de Amerikaanse kernwapens weg wil uit het Brabantse Volkel, tegenover 25 % die wil dat ze blijven. Ook blijkt dat 66 % wil dat de Nederlandse regering het nieuwe VN-Kernwapenverbod ondertekent, tegenover 16 % die dit niet wenst. En dat 71 % het niet goed vindt als Nederlandse banken, pensioenfondsen en verzekeraars investeren in de kernwapenindustrie. 15 % vindt dit geen probleem. Voor meerinfo: www.nonukes.nl

Dam tot Damloop

Om aandacht te vragen voor het werk dat Peace Brigades International verricht is nu de 'Veilige kilometer Challenge' gestart. PBI loopt op 22 en 23 september mee in de Damloop by Night en Dam tot Damloop om 'veilige kilometers' op te halen voor mensenrechtenverdedigers. U kunt PBI steunen door zelf mee te lopen of een renner te sponsoren. Meer info: www.peacebrigades.nl

Killer robots

In het Belgische parlement is een resolutie aangenomen voor een preventief verbod van de inzet van killer robots, ofwel autonome wapensystemen. Een preventief verbod houdt in dat het Belgische leger nooit killer robots zal gebruiken als

wapen. Maar ook wapenproducenten mogen in België geen killer robots produceren. De resolutie behelst overigens geen verbod op het doen van onderzoek naar wapensystemen waarbij computers of kunstmatige intelligentie zonder de tussenkomst van de mens kunnen beslissen over leven en dood.

Wetenschappers

"De beslissing om een mens te doden moet nooit genomen worden door een machine," dat zeggen 2.300 wetenschappers en 140 tech-bedrijven. Zij beloven om nooit mee te doen aan de ontwikkeling, productie, handel in of het gebruik van dodelijke autonome wapens, ofwel killer robots.

Training

Ook dit jaar is er weer een training voor jongerenwerkers waarin zij leren ideeën van geweldloosheid en vrede over te brengen. De training is internationaal gericht, maar vindt plaats in de vredesweek (17-23 september) in Nederland. Ideaal dus voor Nederlandse deelnemers. Meer info: tinyurl.com/jongtrain

Debat

Op 26 september, de International UN-day of the Total Abolition of Nuclear Weapons, bespreken maatschappelijke organisaties samen met de politiek welke concrete stappen door ons land gezet kunnen worden (op weg) naar een kernwapenvrije wereld. Locatie: Humanity House, Prinsegracht 8, Den Haag. Meer info: tinyurl.com/kerndebat

Tentoonstellingen

In het Museum voor Vrede en Geweldloosheid te Gouda is t/m 31 oktober een tentoonstelling te zien over de grote vredesdemonstraties na de Tweede Wereldoorlog onder de titel "Verhalen over vrede zonder (kern)wapens". Meer info: www.vredesmuseum.nl of 015-7850137.

In de bibliotheek van Almelo is vanaf 15 oktober de tentoonstelling "the silence after the mortars" van Simone Gerard te zien (zie fotopagina dit nummer)

Steun War Resisters' International

De WRI is een wereldwijd netwerk waarin antimilitaristen en pacifisten uit rond 80 aangesloten organisaties en meer dan 40 landen informatie uitwisselen en praktisch samenwerken.
Van oudsher zet de WRI zich in voor dienstweigeraars. Daarin werd recent een belangrijk succes behaald toen het Constitutionele Hof van Zuid-Korea het recht op dienstweigering erkende.
Maar de WRI doet meer o.a.:

- houdt een lijst van gevangenen voor de vrede bij.
- traint activisten in geweldloze actie op allerlei terrein.
- geeft het 'Handbook for Nonviolent Campaigns' uit.
- voert actie tegen de militarisering van de jeugd met een Internationale actieweek en een speciale website (www.antimili-youth.net).
- geeft het digitale War Profiteer News uit, dat het militair-industriële complex ontmaskert.
- organiseert een speciale campagne om de vredesbeweging in Turkije te steunen.

Wilt u meer hierover weten? Kijk dan op www.wri-irg.org. Daar kunt u zich ook abonneren op 'The broken rifle' het blad van de WRI.

Het internationaal samenwerken bij het voeren van acties gebeurt efficiënt en effectief zonder franje of poeha. Maar de kosten zijn niettemin hoog. De WRI is een onafhankelijke organisatie, die voor de financiering van zijn werk geheel afhankelijk is van ruimhartige financiële steun. Van de organisaties die dit blad uitgeven zijn Vredesbeweging Pais en VD AMOK bij de WRI aangesloten. Zij roepen de lezers op om gul en naar vermogen te geven voor dit zo belangrijke internationale vredeswerk. Een deel van de lezers treft hiervoor een speciale acceptgirokaart aan. Anderen kunnen doneren via rekening NL84 TRIO 0212 1150 22 t.n.v. Vredesbeweging Pais te Delft o.v.v. 'gift WRI'. Giften zijn fiscaal aftrekbaar. Voor grote en bijzondere giften kan contact worden opgenomen met de penningmeester via info@vredesbeweging.nl of 015-7850137. Voor uw steun zijn wij u zeer erkentelijk.

Stop Wapenhandel doet onderzoek en voert actie tegen wapenexport en wapenindustrie. Ons werk is mogelijk dankzij giften en donaties. Help ons met een gift op rekening NL.11.TRIO.0380.407.380 tnv Stop Wapenhandel, Amsterdam

Stop Wapenhandel

SIGNALERINGEN

Flight MH17, Ukraine and the New Cold War

Professor Kees van der Pijl combineert in zijn boek over MH17 en de Oekraïne opnieuw analytische scherpte met een verbluffende feitenkennis. Het boek is niet zonder tegenwerking tot stand gekomen. Toen bekend werd dat het zou verschijnen, ontstond in Engeland een kampanje bij sociale media en in de academische wereld die de academische uitgeverij onder druk zette om van het plan af te zien.* Gelukkig hield de uitgever de rug recht. In een verklaring zeggen ze over het boek dat het een in twee fases (ook extern) door vakgenoten gecontroleerde (peer-reviewed) publicatie van academisch niveau is.

Dit boek is van belang voor twee groepen mensen: voor hen die het drama van het neerschieten van MH17 in een bredere geopolitieke context willen plaatsen. En voor wie behoefte hebben aan een gedetailleerde kritische beschouwing over de onderzoeken van het Joint Investigation Team, de Onderzoeksraad voor Veiligheid en de propaganda-oorlog daaromheen.

Voor deze lezers helpt het boek om tot een genuanceerder opvatting te komen. Die hoeft dan niet per se samen te vallen met de conclusies van Van der Pijl zelf. Hij ziet het neerschieten van MH17 als een 'system event', een kantelpunt zou ik zeggen. Zijn argumentatie luidt onder meer dat er tussen een aantal Europese landen en Rusland over de Oekraïne een deal in de maak was, die na MH17 zou zijn afgeblazen. Onderhandelingen (Land for Gas) waren er inderdaad, ze werden opgeschort, maar leidden uiteindelijk tot de Minsk I en II-akkoorden in september 2014 en februari 2015. Dus mijns inziens eerder een tragische episode in de zich ontvouwende Nieuwe Koude Oorlog dan een kantelpunt.

Bij het onderzoek naar het neerschieten van de MH17 vind ik dat Van der Pijl (die overigens geen definitief oordeel uitspreekt) te weinig aandacht besteedt aan de mogelijkheid van een vergissing. Mijn idee is steeds meer dat MH17 past in het rijtje Zuid-Koreaanse KAL007 en Iraanse IR655 – passagiersvliegtuigen, die op het hoogtepunt van militaire conflicten onbedoeld werden neergeschoten door de Sovjet-Unie en de VS. Overigens is Van der Pijl niet onkritisch over Rusland. Zo stelt hij dat het moeilijk is zich aan de indruk te onttrekken dat Moskou in de Oekraïne andere prioriteiten heeft dan de waarheid aan het licht te brengen.

Met deze aantekeningen beveel ik het boek van harte aan.

Kees Kalkman

* Café Weltschmerz – tinyurl.com/Weltschmerz-Van-der-Pijl

Kees van der Pijl, *Flight MH17, Ukraine and the New Cold War – Prism of disaster*, Manchester University Press 2018

Een Duitse editie van het boek is verschenen bij uitgeverij PapyRossa onder de titel *Der Abschuss. Flug MH17, die Ukraine, und der neue Kalte Krieg*

Foto: QuakerNetzwerkBüchel

Op 15 juli knipten achttien actievoerders uit vier landen (VS, Duitsland, Nederland en Engeland) zich door het NAVO-prikkeldraad rond de Duitse vliegbasis Büchel heen waar rond twintig kernbommen van de VS zijn opgeslagen. Ze drongen de basis binnen, een zelfs met een rolstoel. Drie klommen op een nucleair bommendepot dat omringd is door een nieuw veiligheidshek. De actie was onderdeel van de kampanje 'Büchel is everywhere'. Deze eist terugnemen van de kernwapens uit Duitsland, stopzetting van de nucleaire modernisering en uitvoering van internationale verdragen.

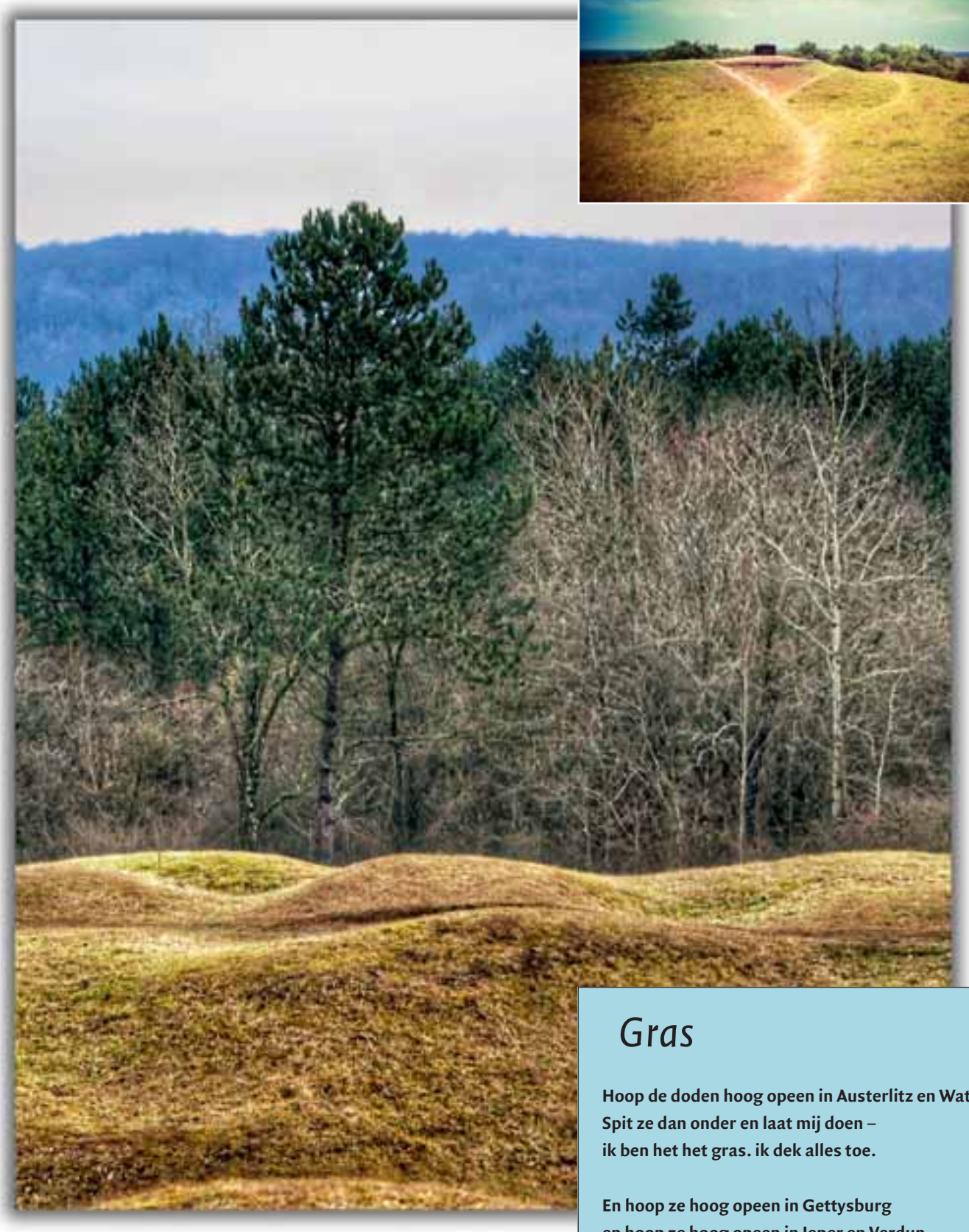

Gras

Hoop de doden hoog opeen in Austerlitz en Waterloo.
Spit ze dan onder en laat mij doen –
ik ben het het gras. ik dek alles toe.

En hoop ze hoog opeen in Gettysburg
en hoop ze hoog opeen in Ieper en Verdun.
Spit ze dan onder en laat mij doen.
Twee jaar, tien jaar en toeristen vragen de gids:
Waar zijn we hier?
Hoe heet die plaats?

Ik ben het gras.
Laat mij doen.

Carl Sandburg (1878-1967)

Vertaling
A.G.Christiaens

Uit: *Een boek van wondere dingen.*
Amnesty/Daan Bronkhorst, 2018